

2014

Raport z badań GUESSS 2013

GUESSS

Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Tarnowie
Biuro Karier i Projektów

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Metodologia i organizacja badań	3
Cele i założenia Badania	3
Techniczne aspekty badania	3
Próba badawcza	4
Podstawowe informacje	4
Studia	4
Uczelnia – dane dotyczące studentów PWSZ w tarnowie.....	7
Ścieżka kariery zaraz po studiach	10
Motywacja kariery.....	11
Przedsiębiorczość vs. STUDENT.....	12
Podłoże rodzinne.....	18
Społeczność lokalna	18
Planowanie własnej firmy	21
Twoja Firma.....	30
Firma Rodziców	36

WSTĘP

Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey (2013) to projekt badawczy diagnozujący predyspozycje do przedsiębiorczości wśród studentów.

Celem projektu jest zebranie oraz przeanalizowanie informacji na temat predyspozycji do przedsiębiorczości studentów w różnych krajach. GUESSS pochodzi ze Szwajcarii, gdzie zaprojektowany został przez zespół ekspertów Centrum Biznesu Rodzinnego z Uniwersytetu w St. Gallen. Badanie przeprowadzane było wcześniej w latach 2003, 2004, 2006, 2008, 2011 i ma być docelowo przeprowadzane cyklicznie co 2 lata. Większość zebranych danych pochodzi z Europy lub Brazylii, gdzie przebadanych zostało najwięcej studentów.

METODOLOGIA I ORGANIZACJA BADAŃ

CELE I ZAŁOŻENIA BADANIA

Trzy główne założenia badawcze projektu:

- Predyspozycje do przedsiębiorczości – GUESSS bada systematycznie predyspozycje do przedsiębiorczości studentów oraz związaną z tym działalność akademicką;
- Warunki i kontekst – GUESSS zbiera informacje na temat wpływu zewnętrznych oraz wewnętrznych czynników i motywów na predyspozycje do przedsiębiorczości oraz aktywność akademicką studentów;
- Konkretna wiedza dla uczelni – GUESSS dostarcza informację zwrotną wszystkim uczelniom uczestniczącym w projekcie o ich własnych studentach. Wiedza ta dotyczy m.in. takich obszarów z zakresu przedsiębiorczości jak: oceny formy kształcenia, oceny infrastruktury, oceny stworzonych przez uczelnię warunków sprzyjających założeniu własnej działalności itp.

TECHNICZNE ASPEKTY BADANIA

Koordinacji i edycji projektu GUESSS w Polsce podjął się Instytut Biznesu Rodzinnego w Poznaniu. Badanie prowadzone było w okresie od października do końca grudnia 2013 r., kiedy na stronie <http://www.ibrpolska.pl/guesss.html> aktywna była ankieta on-line.

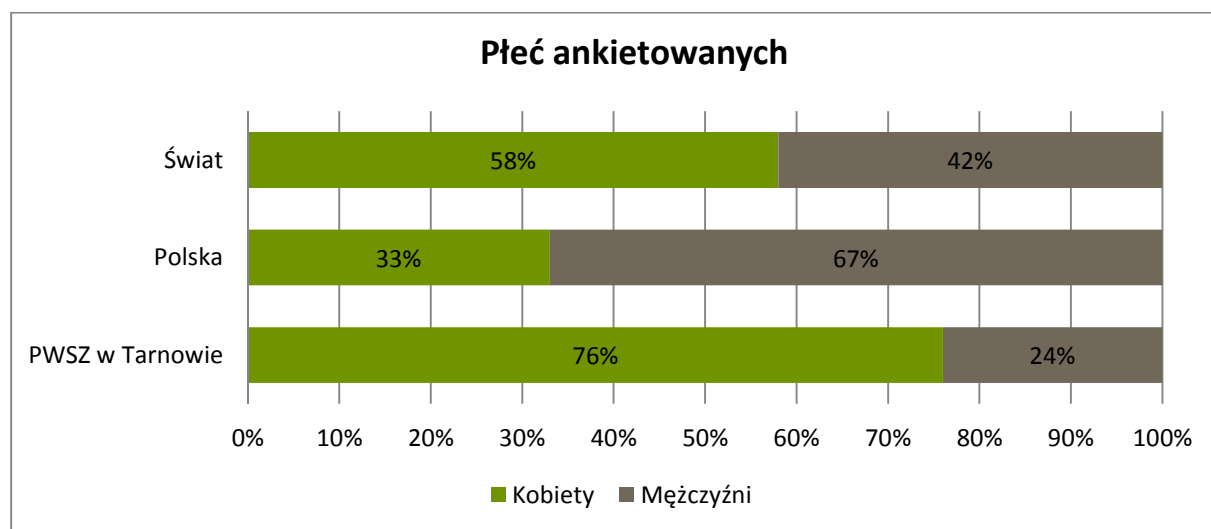
Link do badania znalazł się również na stronie głównej Uczelni oraz na stronie uczelnianego Biura Karier i Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Ankieta mogła być wypełniona w dowolnym momencie, a czas potrzebny na jej uzupełnienie oszacowano na 10-15 minut.

PRÓBA BADAWCZA

PODSTAWOWE INFORMACJE

W badaniu ankietowym GUESSS wzięło udział 443 studentów PWSZ w Tarnowie, w tym 338 kobiet i 105 mężczyzn. Średnia wieku badanych to 21 lat.

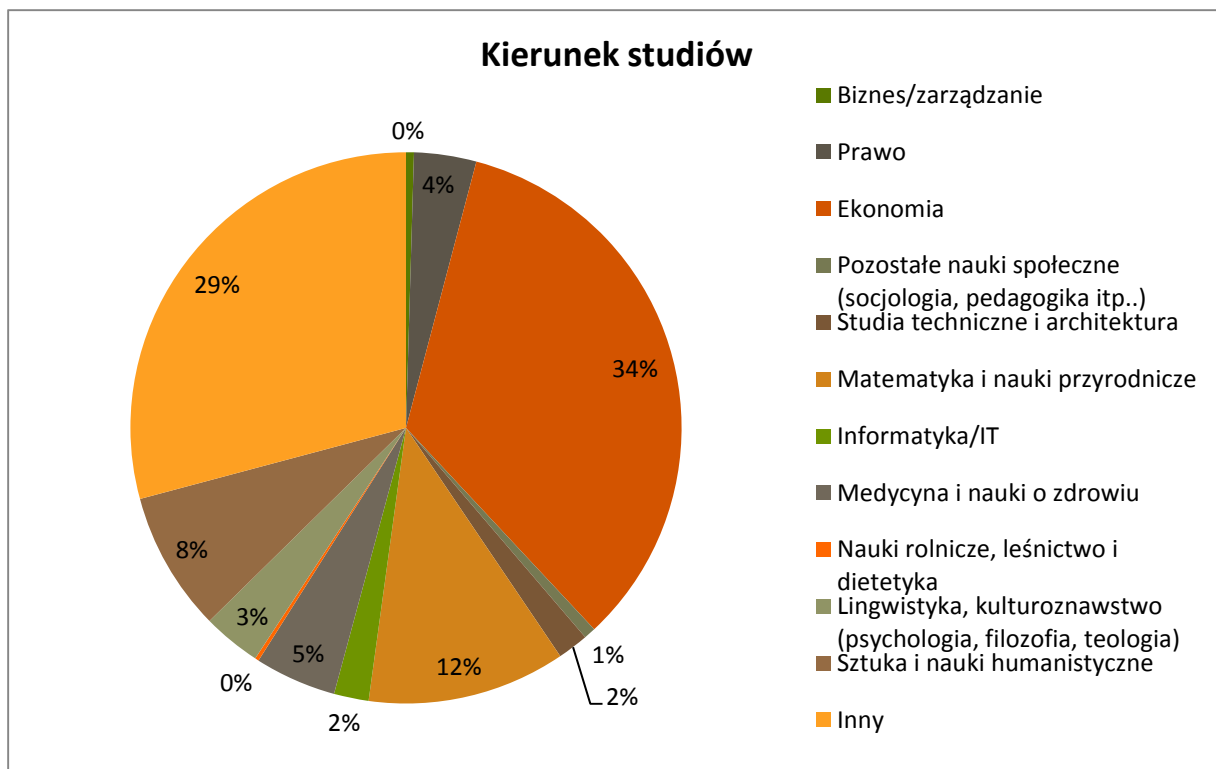
Wykres 1

Zdecydowana większość badanych (94%) to osoby stanu wolnego, 4% mieszka ze swoim partnerem/partnerką, a 2% ankietowanych jest w związku małżeńskim.

STUDIA

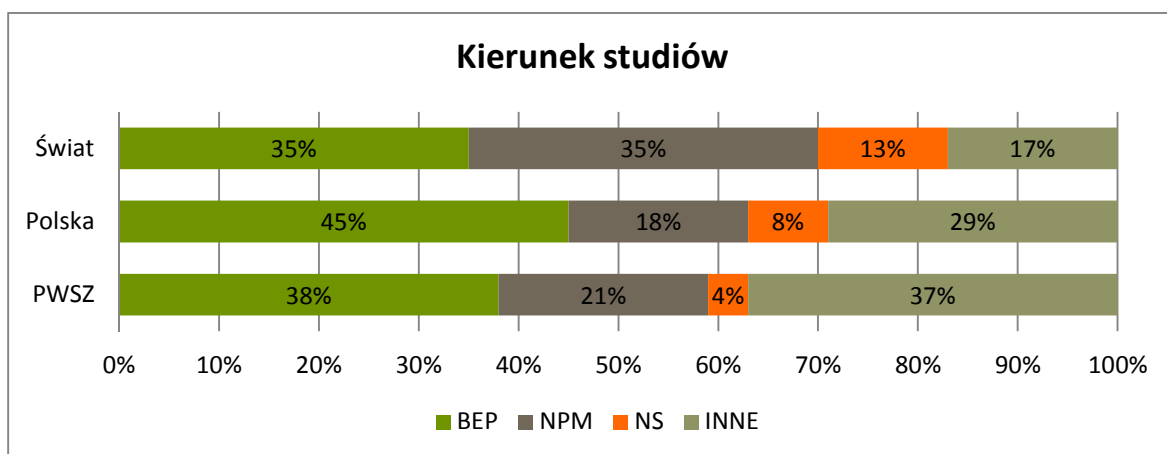
W badaniu najliczniejszą grupę stanowili studenci, którzy jako kierunek studiów wskazali *ekonomię* (34%), następnymi w kolejności są studenci, którzy wskazali, że kierunek ich studiów jest inny niż zaproponowane przez autora badań¹. Na trzecim miejscu pod względem najliczniej reprezentowanej grupy są studenci *matematyki i nauk przyrodniczych*.

¹ Wśród nich jest 71 studentów administracji, 32 - filologii, 7 - inżynierii materiałowej, 5 - ochrony środowiska, 4 - elektroniki i telekomunikacji, 3 - elektrotechniki, 2 - chemii oraz po 1 ze studentów filologii polskiej, fizjoterapii, pielęgniarstwa i wzornictwa.

Wykres 2

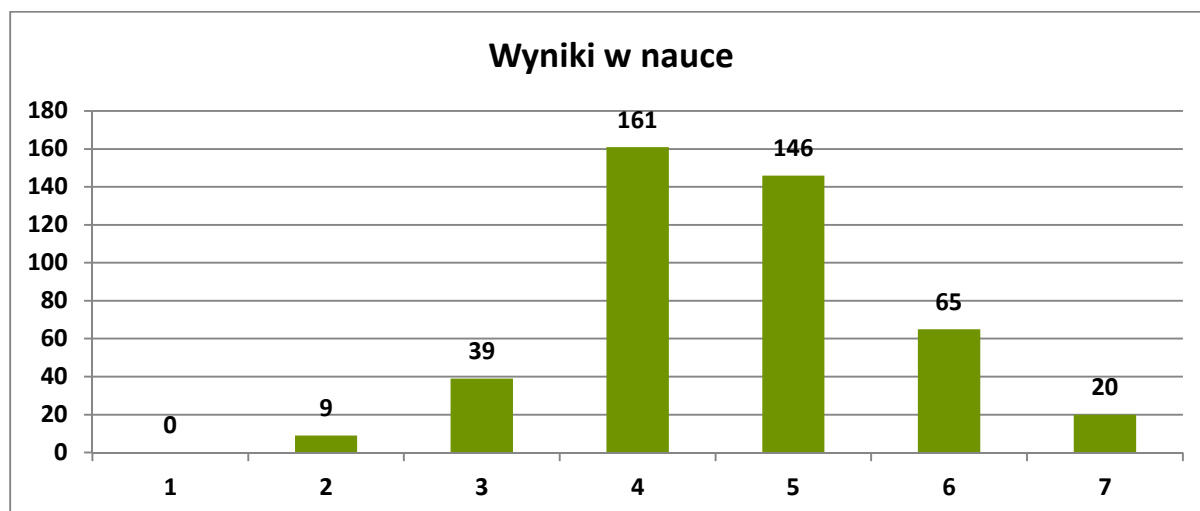
By ułatwić porównywanie wyników, połączono kierunki studiów w trzy główne kategorie²: „Biznes, ekonomia i prawo” (BEP), „Nauki przyrodnicze i medycyna” (NPM) oraz „Nauki społeczne” (NS). Do kategorii BEP zaliczać będziemy: biznes/zarządzanie, prawo i ekonomię, do kategorii NPM: studia techniczne i architekturę, matematykę i nauki przyrodnicze, informatykę/IT, medycynę i nauki o zdrowiu oraz nauki rolnicze, leśnictwo i dietetykę. Kategorię NS tworzą: lingwistyka, kulturoznawstwo (w tym psychologia, filozofia i teologia) oraz pozostałe nauki społeczne (socjologia, pedagogika, itp.). Stworzono również kategorię Inne, w skład której wchodzi: sztuka i nauki humanistyczne oraz inne kierunki.

Wykres 3

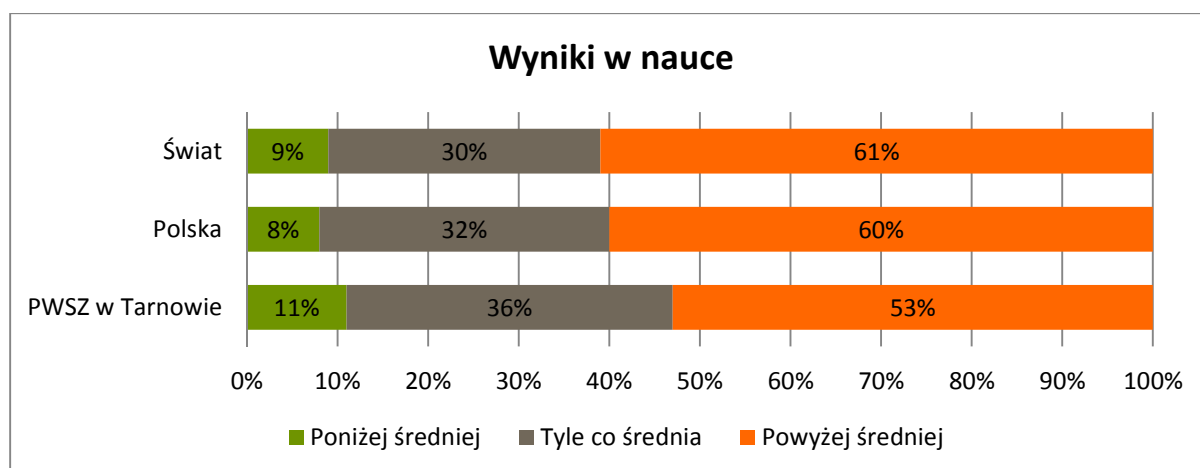
² Tak jak w raporcie międzynarodowym *International report of Guess Project 2013/2014*

Ankietowani zostali poproszeni o ocenienie swoich wyników w nauce w skali od 1 do 7, przy czym 1 to wyniki znacznie poniżej średniej, a 7 to wyniki znacznie powyżej średniej. 161 osób (36%) uważa, że ich wyniki odpowiadają średniej wyników, jakie osiągają ich rówieśnicy. 231 osób (53%) uważa, że osiąga wyniki w nauce wyższe niż średnia wyników innych studiujących, a 48 osób (11%) ocenia swoje wyniki w nauce poniżej średniej. Nikt z ankietowanych nie wybrał odpowiedzi *znacznie poniżej średniej*.

Wykres 4

Wyniki studentów PWSZ oraz innych studentów biorących udział w ankiecie zarówno w Polsce, jak i w badaniu międzynarodowym, są porównywalne.

Wykres 5

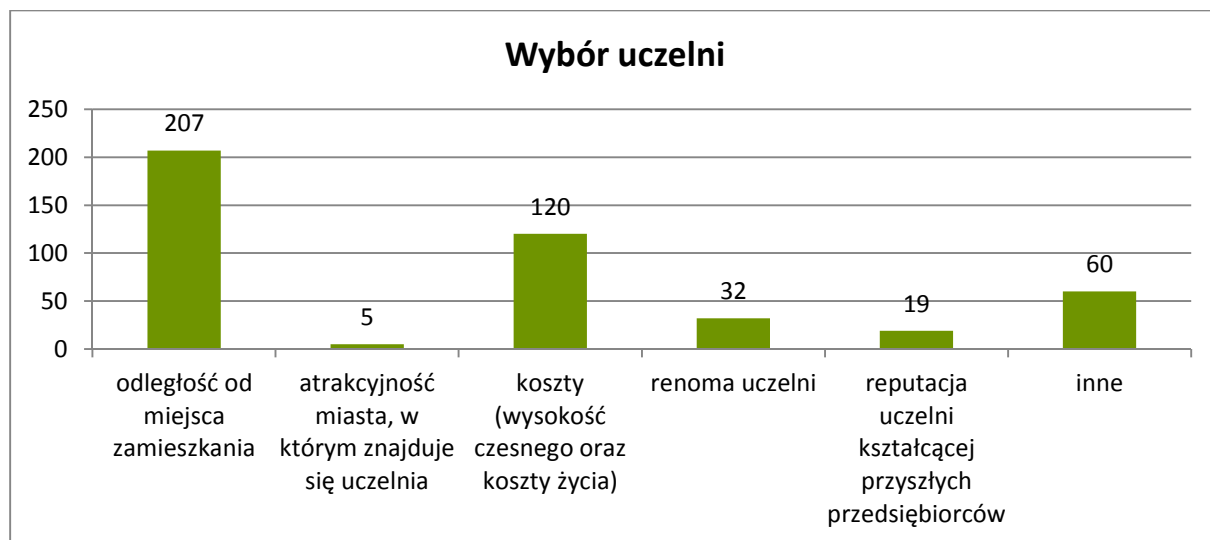
Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie, czy oprócz studiów posiadają stałą pracę. Odpowiedzi TAK udzieliło 35 osób (8% ankietowanych), wśród nich jest 9 mężczyzn (9% wszystkich ankietowanych mężczyzn) oraz 26 kobiet (8% ankietowanych kobiet).³

Ankietowani przyznają, że średnio tygodniowo na pracę poświęcają 22 godziny.

³ Niestety odpowiedzi na to pytanie nie opublikowano w Raporcie Międzynarodowym GUESSS ani w Raporcie Krajowym.

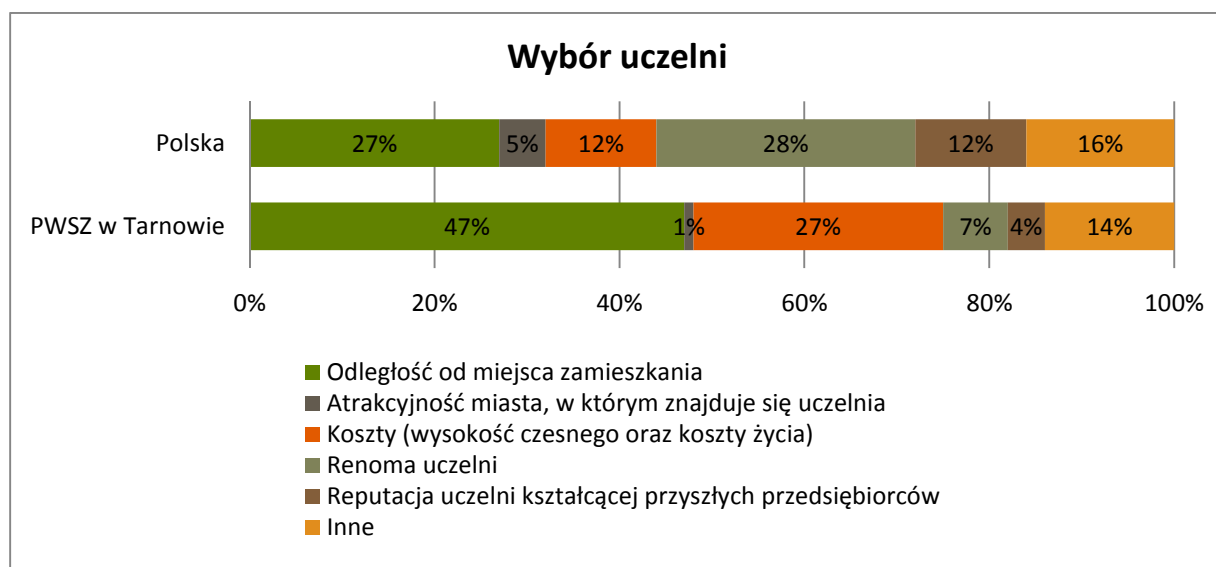
UCZELNIA – DANE DOTYCZĄCE STUDENTÓW PWSZ W TARNOWIE

Ankietowani zapytani, czym przede wszystkim kierowali się przy wyborze uczelni, wskazywali odpowiedzi: *odległość od miejsca zamieszkania* (47% ankietowanych) oraz *koszty (wysokość czesnego oraz koszty życia)*(27%).

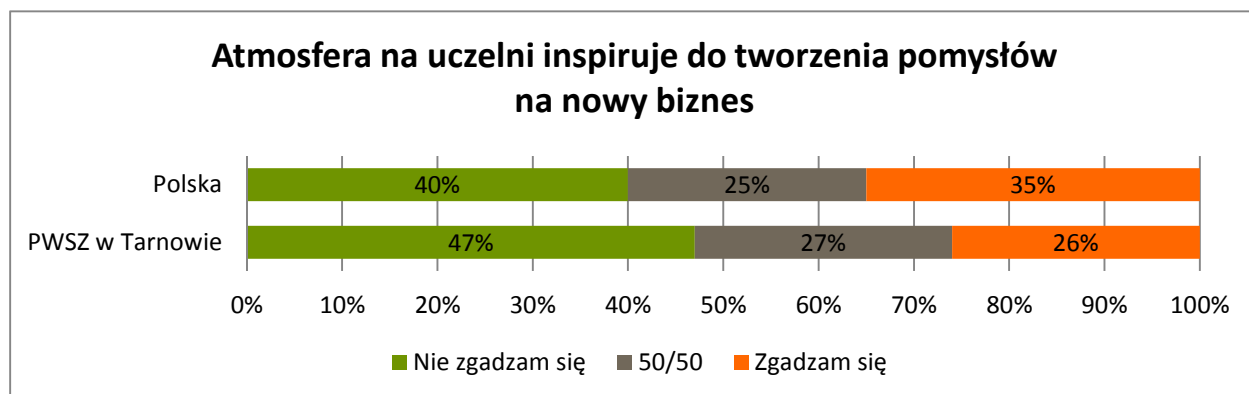
Wykres 6

Odpowiedzi studentów PWSZ znacznie odbiegają od odpowiedzi udzielonych przez studentów z całej Polski. Przy wyborze uczelni prawie połowa studentów PWSZ kierowała się odległością od miejsca zamieszkania, a co czwarty ankietowany kosztami (wysokością czesnego, kosztami życia). Tylko 7% ankietowanych studentów PWSZ kierowało się renomą uczelni. W przypadku odpowiedzi studentów z całej Polski – jako główny motyw wskazywano renomę uczelni (28%), 27% ankietowanych wskazało odpowiedź „odległość od miejsca zamieszkania”.

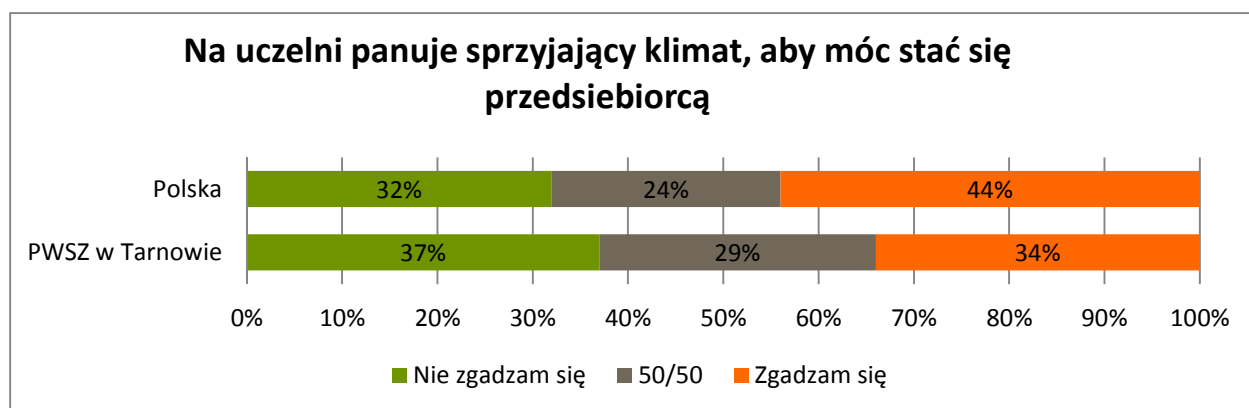
Wykres 7

Ankietowani zostali poproszeni również o ocenę środowiska akademickiego. Dość sceptycznie oceniono atmosferę panującą na uczelni. Blisko połowa ankietowanych studentów PWSZ uważa, że atmosfera na uczelni nie inspiruje do tworzenia nowych pomysłów na biznes.

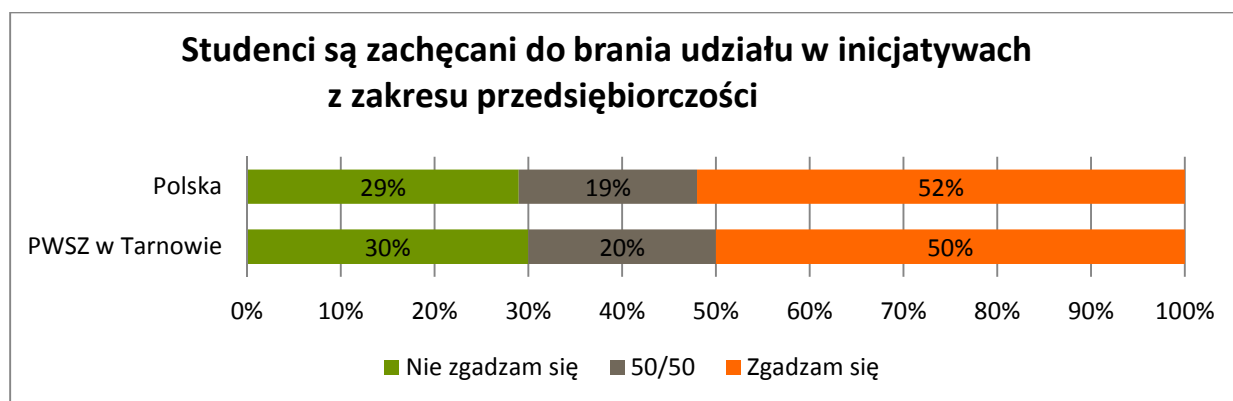
Wykres 8

Trochę bardziej doceniono klimat, jaki stara się stworzyć środowisko akademickie dla rozwoju przedsiębiorczości (44% ankietowanych studentów PWSZ oceniło go jako sprzyjający).

Wykres 9

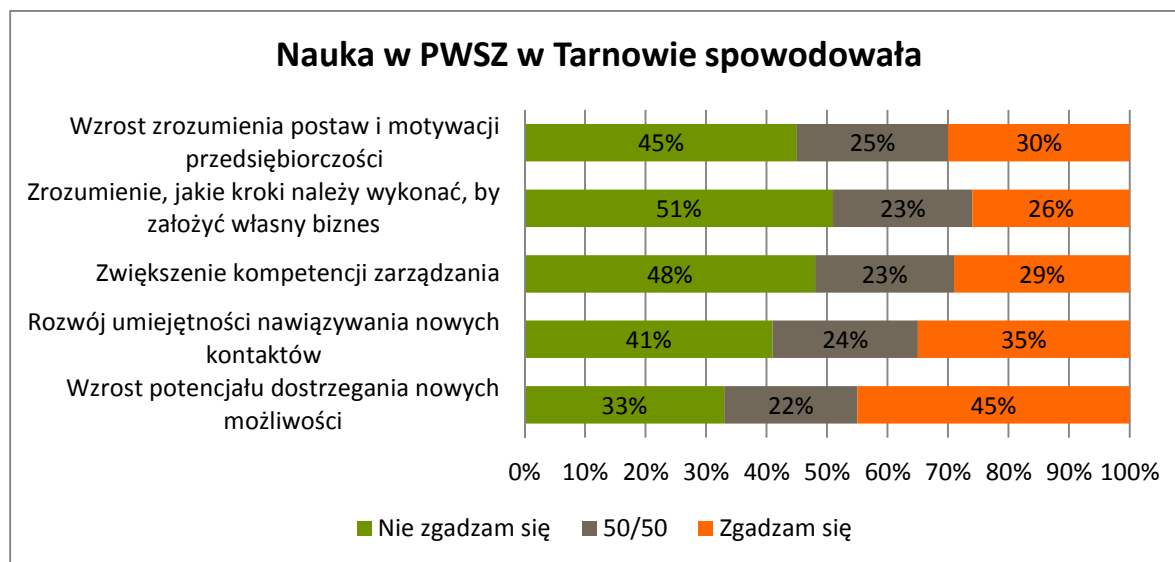
Studenci PWSZ docenili wysiłek uczelni włożony w tworzenie inicjatyw i przedsięwzięć zachęcających do rozwoju przedsiębiorczości. Ponad połowa ankietowanych oceniła te działania jako pozytywne.

Wykres 10

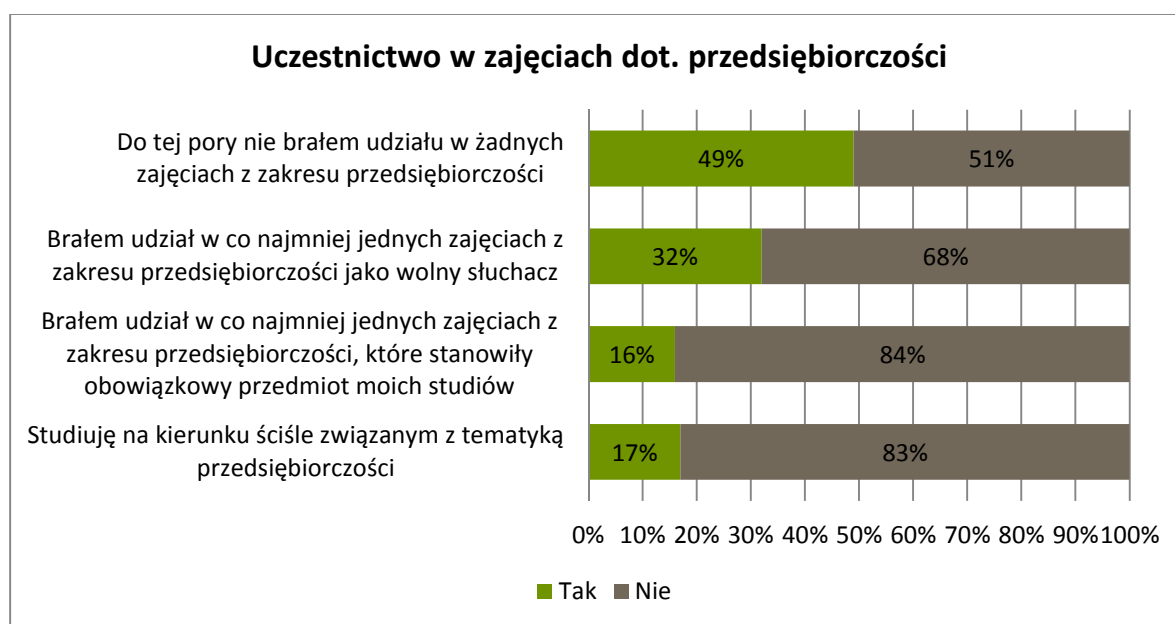

Ankietowani ocenili również przedmioty i zajęcia, na które uczęszczali w trakcie studiów w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Najwięcej pozytywnych wskazań odnosiło się do wzrostu potencjału dostrzegania nowych możliwości biznesowych (45% ankietowanych odnotowało wzrost). Natomiast najwięcej negatywnych wskazań otrzymała odpowiedź dotycząca zrozumienia kroków, jakie należy podjąć, by założyć własny biznes.

Wykres 11

Blisko połowa ankietowanych przyznaje, że nie brała udziału w żadnych zajęciach z zakresu przedsiębiorczości, 32% badanych co najmniej raz brało udział w takich zajęciach jako wolny słuchacz, 16% przyznaje, że zajęcia takie były obowiązkowym przedmiotem w trakcie studiów, a 17% studiuje na kierunku ściśle związanym z tematyką przedsiębiorczości. Ankietowani zapytani, ile procent czasu studiów przeznaczyli na zajęcia z przedsiębiorczości, wskazują średnio 12%.

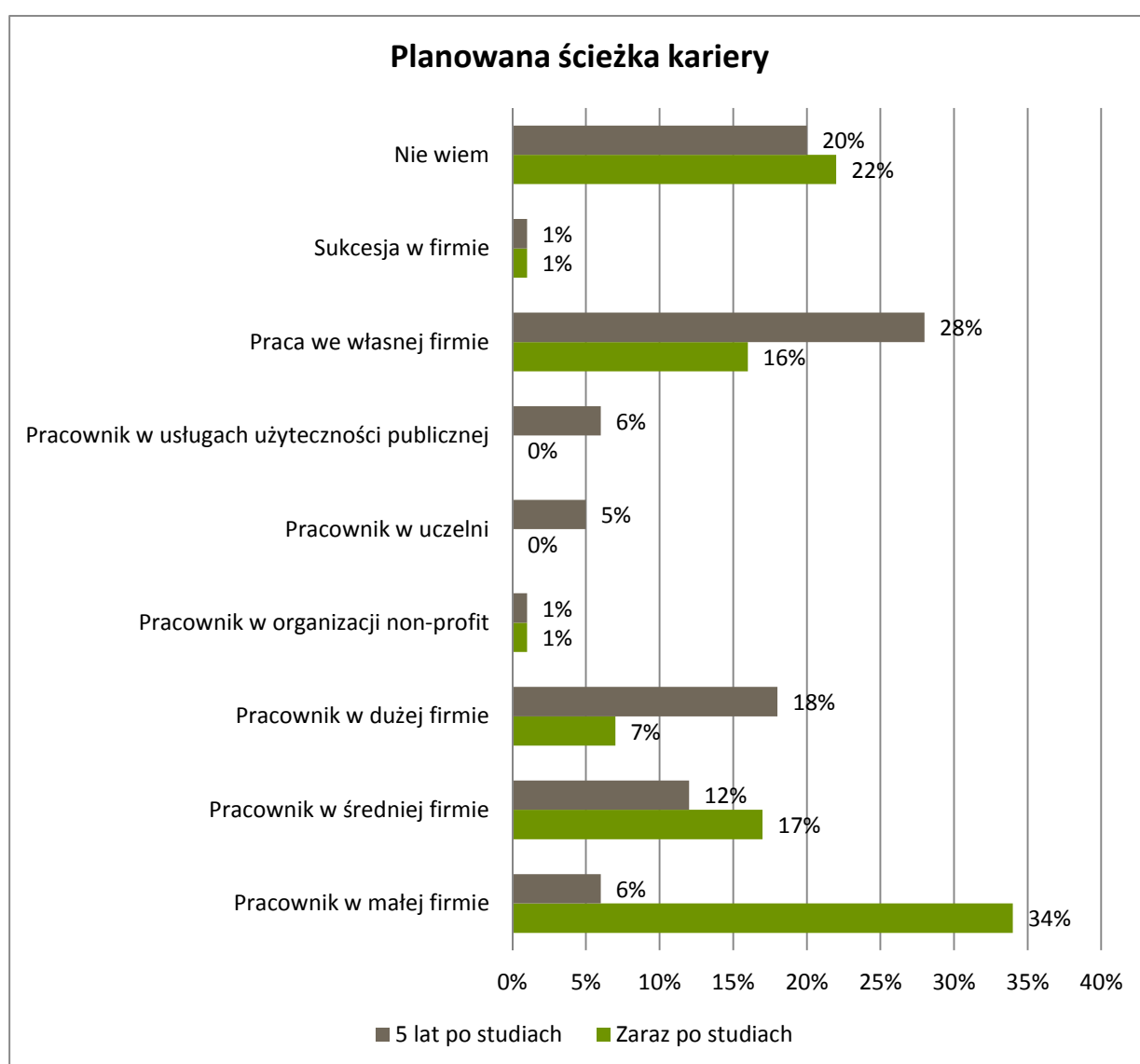

Wykres 12

ŚCIEŻKA KARIERY ZARAZ PO STUDIACH

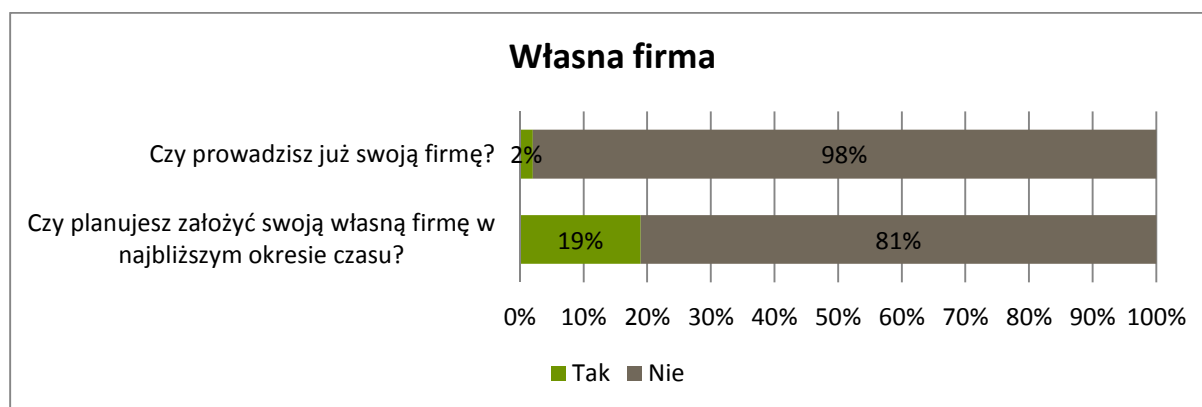
Co trzeci ankietowany - zaraz po studiach - chciałby podjąć pracę jako pracownik małego przedsiębiorstwa. 17% chciałoby rozpocząć swoją karierę zawodową od pracy w średnim przedsiębiorstwie, a tylko 7% planuje podjąć pracę w dużej firmie. 16% badanych chce założyć własną działalność, a prawie co czwarty ankietowany (22%) nie wie, co będzie robił zaraz po studiach.

Nieco inaczej ankietowani odpowiadali na pytanie, jak planują swoją ścieżkę kariery 5 lat po zakończeniu studiów. 28% ankietowanych planuje pracować we własnej firmie, 18% chciałoby pracować w dużej firmie, wzrosła również liczba osób pracujących w usługach użyteczności publicznej oraz liczba pracowników naukowych.

Wykres 13

Ankietowani odpowiadali również na pytania, czy prowadzą już swoją firmę oraz czy planują otworzyć własną działalność w najbliższym okresie czasu. Zdecydowana większość studentów PWSZ (98%) nie prowadzi swojej firmy, a 81% nie zamierza jej również w najbliższym czasie założyć.⁴

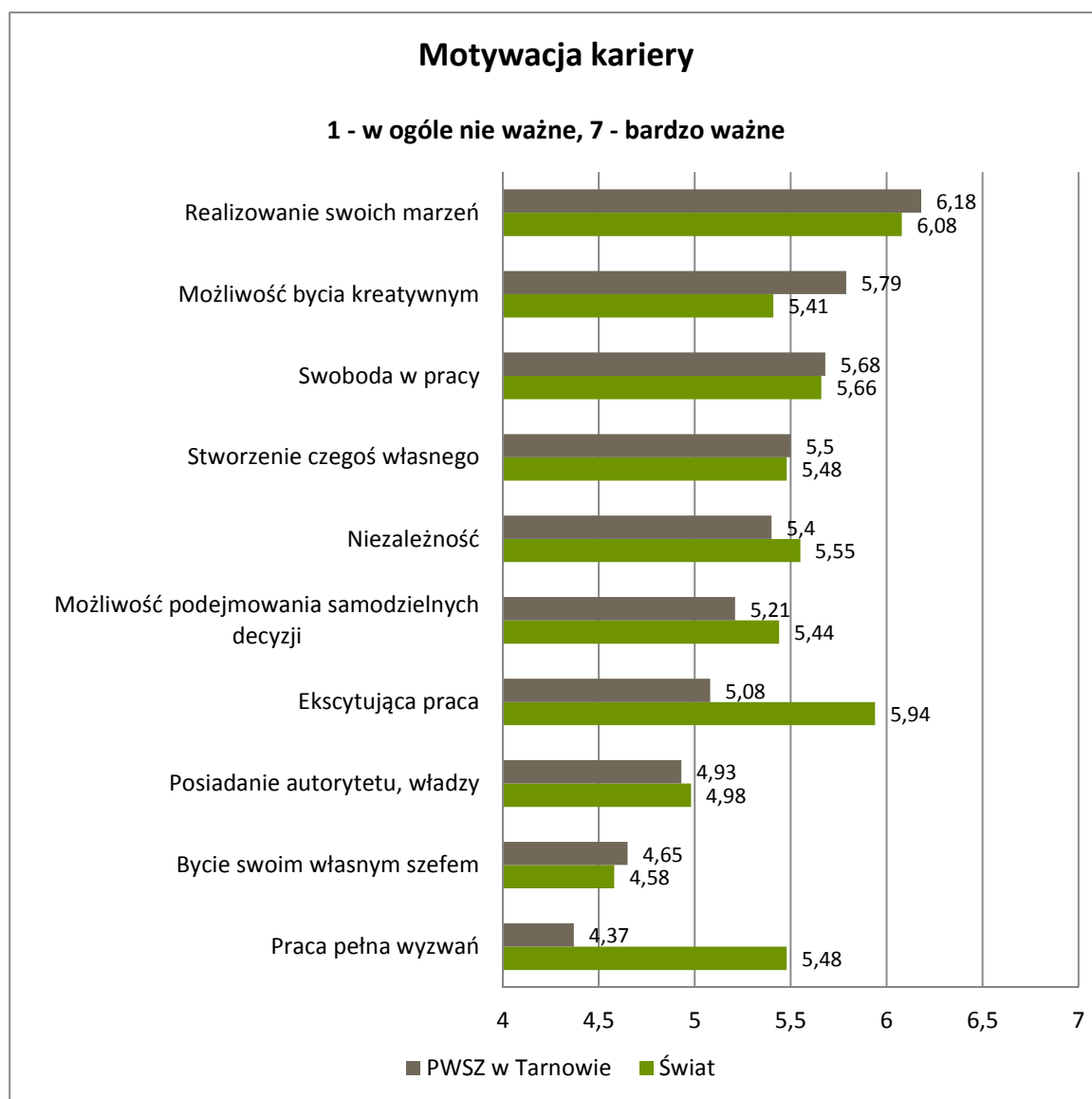
Wykres 14

MOTYWACJA KARIERY

Wśród najważniejszych czynników przy wyborze przyszłej ścieżki kariery studenci PWSZ wskazali: *realizowanie swoich marzeń, możliwość bycia kreatywnym oraz swobodę w pracy*. Najmniej ważne motywy to: *bycie swoim własnym szefem oraz praca pełna wyzwań*.

Odpowiedzi studentów PWSZ nie odbiegają od odpowiedzi udzielonych przez studentów z całej Polski. Różnią się jednak od danych opublikowanych w raporcie międzynarodowym *International report of Guesss Project 2013/2014*. Dla studentów biorących udział w badaniu międzynarodowym realizowanie swoich marzeń również jest najważniejszym wyznacznikiem przy wyborze przyszłej ścieżki kariery, ale w przeciwieństwie do studentów polskich dużą wagę przywiązują oni także do tego, aby przyszła praca była ekscytująca oraz pełna wyzwań. Możliwość bycia kreatywnym nie jest natomiast dla nich tak istotna, jak dla studentów biorących udział w badaniu krajowym.

⁴ Odpowiedzi na te pytania nie opublikowano w Raporcie Międzynarodowym GUESSS ani w Raporcie Krajowym.

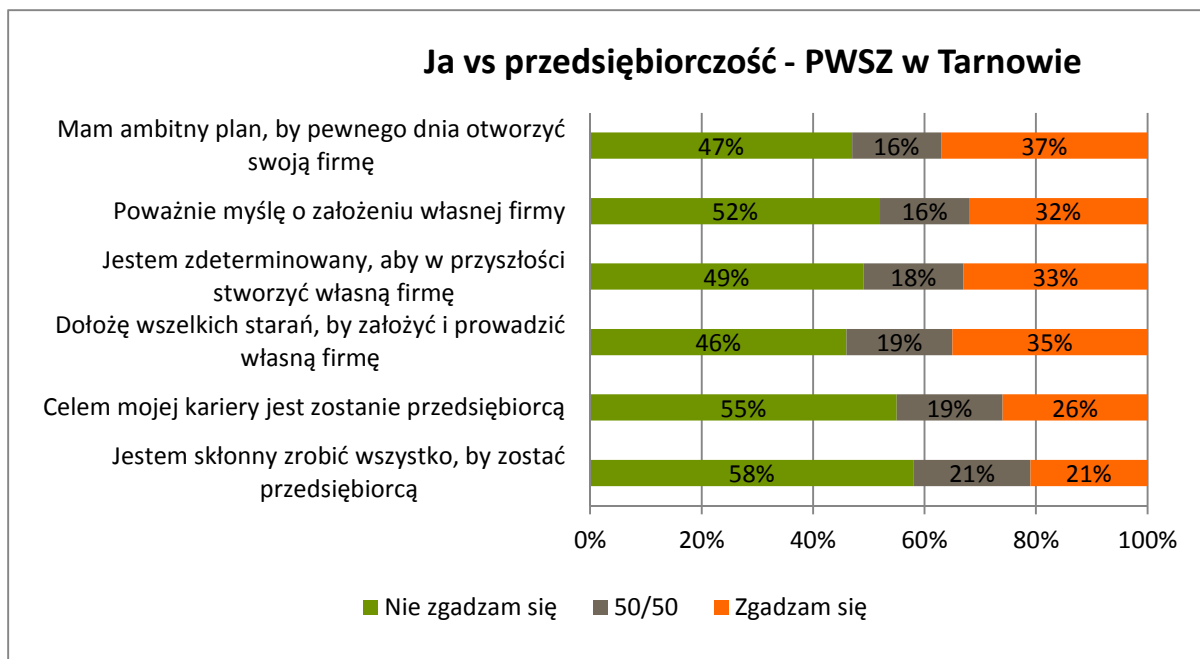

Wykres 15

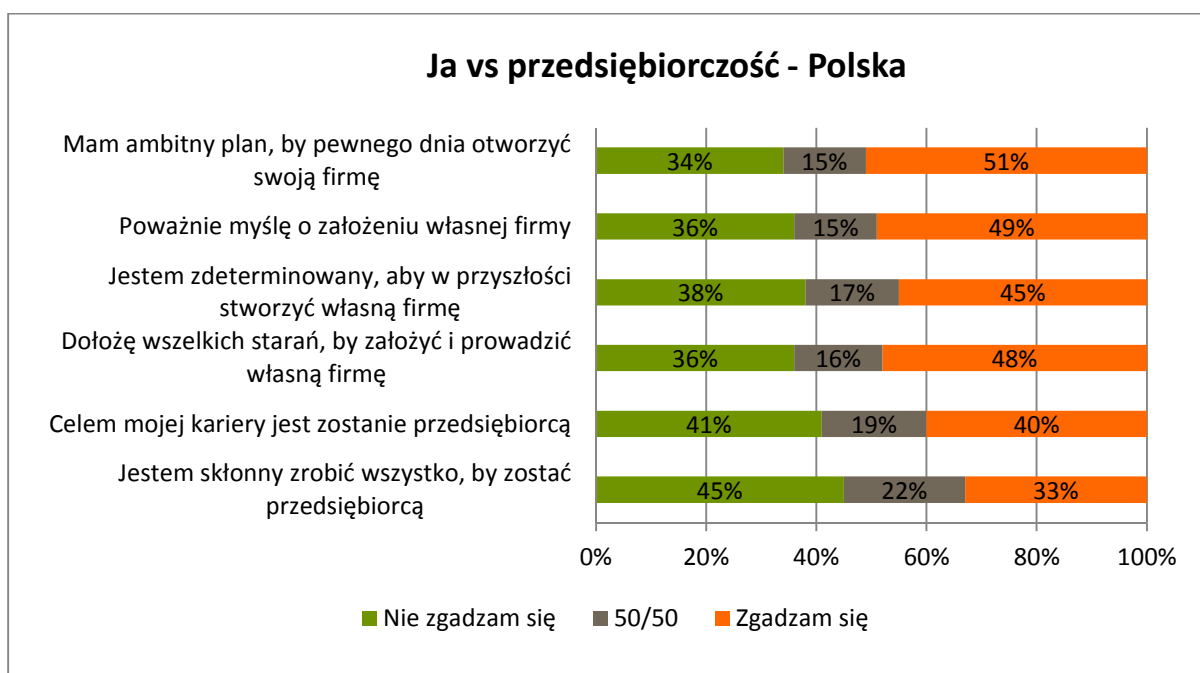
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ VS. STUDENT

Odpowiedzi z zakresu przemyśleń ogólnych dotyczących przedsiębiorczości nie zostały opublikowane w Raporcie Międzynarodowym GUESS. Odpowiedzi studentów PWSZ można jednak porównać z odpowiedziami udzielonymi przez studentów z całej Polski opublikowanymi w Raporcie Krajowym, od których znacząco się różnią.

Prawie połowa studentów biorących udział w badaniu krajowym (49%) poważnie myśli o założeniu własnej firmy. 48% ankietowanych deklaruje, że dołoży wszelkich starań, by założyć i prowadzić własną firmę. Odpowiedzi studentów PWSZ odbiegają od odpowiedzi studentów z całej Polski. Tylko 32% z nich poważnie myśli o założeniu własnej firmy, natomiast dla ponad połowy badanych (55%) zostanie przedsiębiorcą nie jest celem kariery.

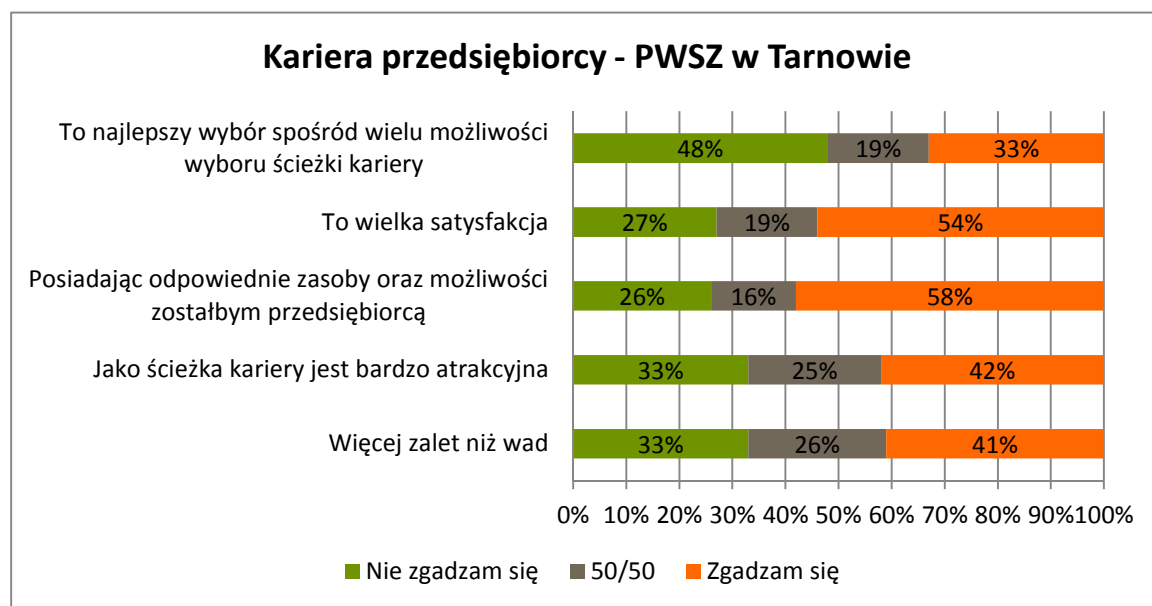
Wykres 16

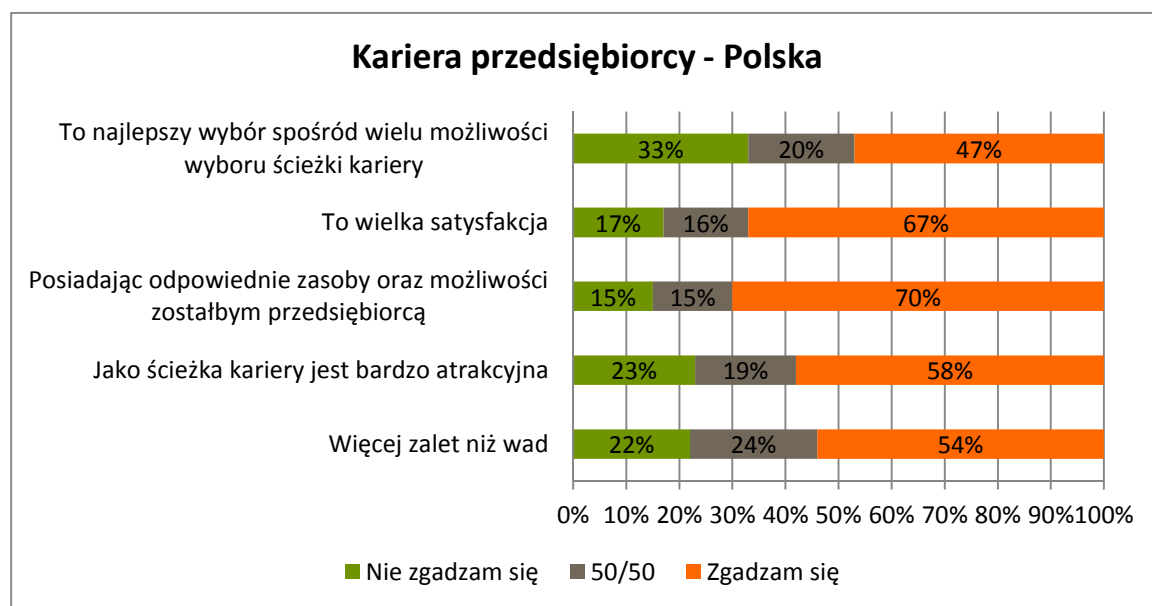
Wykres 17

33% studentów PWSZ karierę przedsiębiorcy uznało za najlepszy możliwy wybór ścieżki kariery, natomiast prawie połowa (48%) nie zgadza się z tym stwierdzeniem. Ankietowanym bycie przedsiębiorcą kojarzy się mniej pozytywnie niż badanym z całej Polski, 33% uważa, że taka ścieżka kariery nie jest bardzo atrakcyjna. Taki sam odsetek nie zgadza się ze stwierdzeniem, że bycie przedsiębiorcą oznacza więcej zalet niż wad.

70% studentów biorących udział w badaniu krajowym najchętniej zostaliby przedsiębiorcami, gdyby tylko posiadali odpowiednie zasoby oraz możliwości (70%). Bycie przedsiębiorcą kojarzy się im się z wielką satysfakcją (67%) oraz większą ilością zalet niż wad (54%). 47% ankietowanych bycie przedsiębiorcą uznało za najlepszy możliwy wybór ścieżki kariery.

Wykres 18

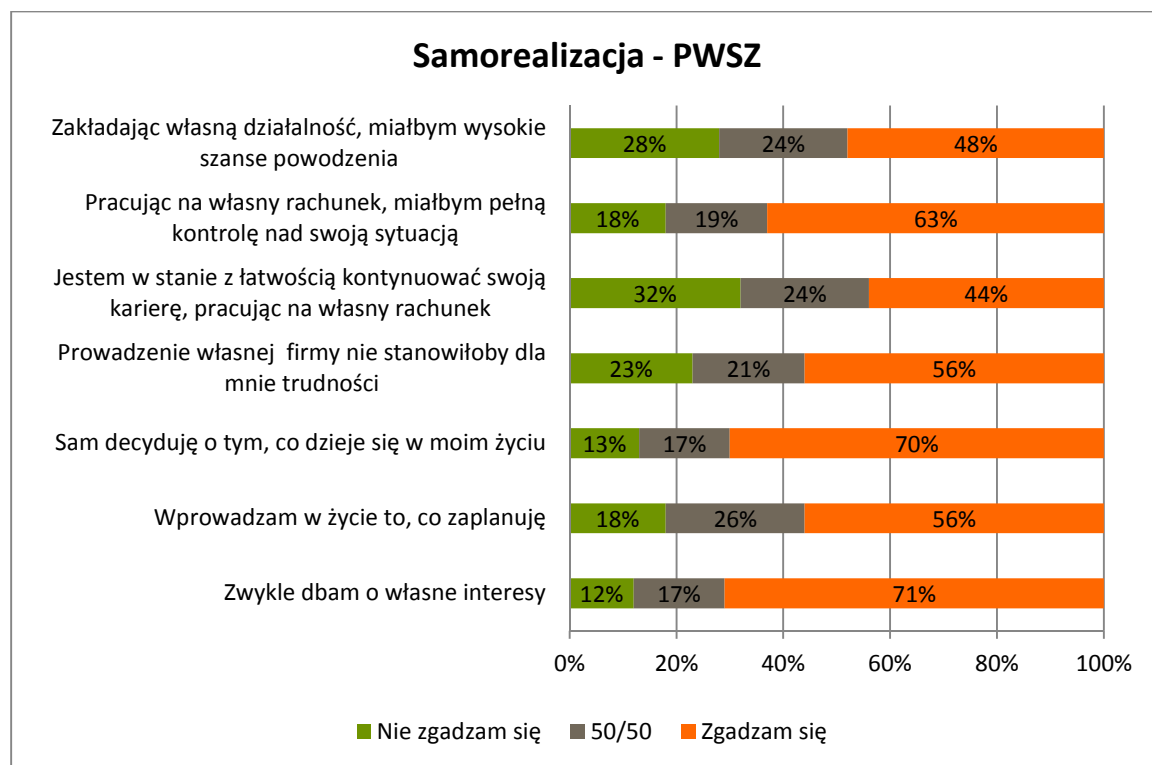

Wykres 19

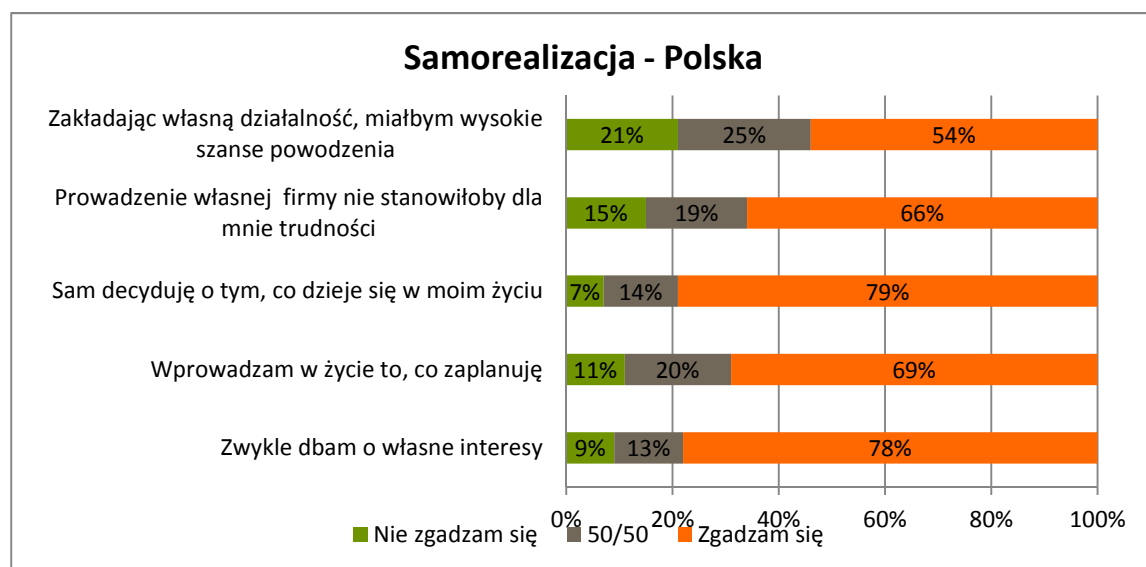
Według kryterium samorealizacji zarówno studenci PWSZ, jak i studenci z całej Polski czują się raczej pewni siebie. Według badania GUESSS studenci dbają o własne interesy (PWSZ – 71%, Polska – 78%) oraz sami decydują o tym, co dzieje się w ich życiu (PWSZ – 70%, Polska – 79%).

56% studentów PWSZ uważa, że prowadzenie własnej firmy nie stanowiłoby dla nich trudności, ich zdanie podzieliła 66% badanych z całej Polski.

Odpowiedzi odnośnie stwierżeń: „Pracując na własny rachunek, miałbym pełną kontrolę nad swoją sytuacją” oraz „Jestem w stanie z łatwością kontynuować swoją karierę, pracując na własny rachunek” nie zostały opublikowane w Raporcie Krajowym.

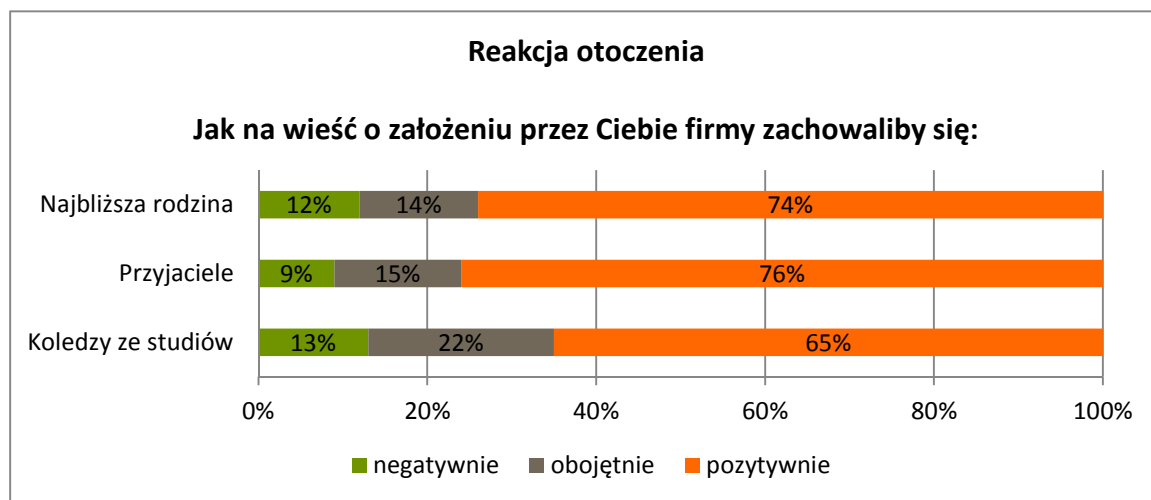

Wykres 20

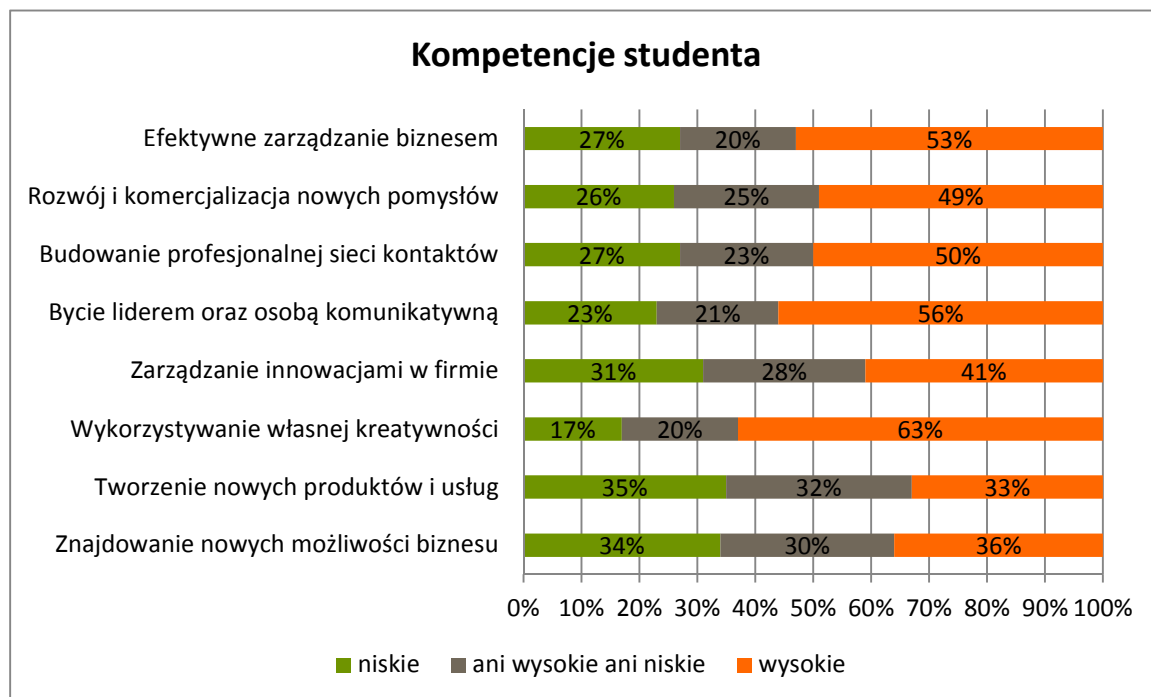
Wykres 21

Studenci PWSZ pozytywnie ocenili reakcję otoczenia w przypadku, gdyby zdecydowali się na założenie własnej firmy. Według ankietowanych najbardziej pozytywnie zareagowaliby ich przyjaciele (76%) i najbliższa rodzina (74%).

Wykres 22

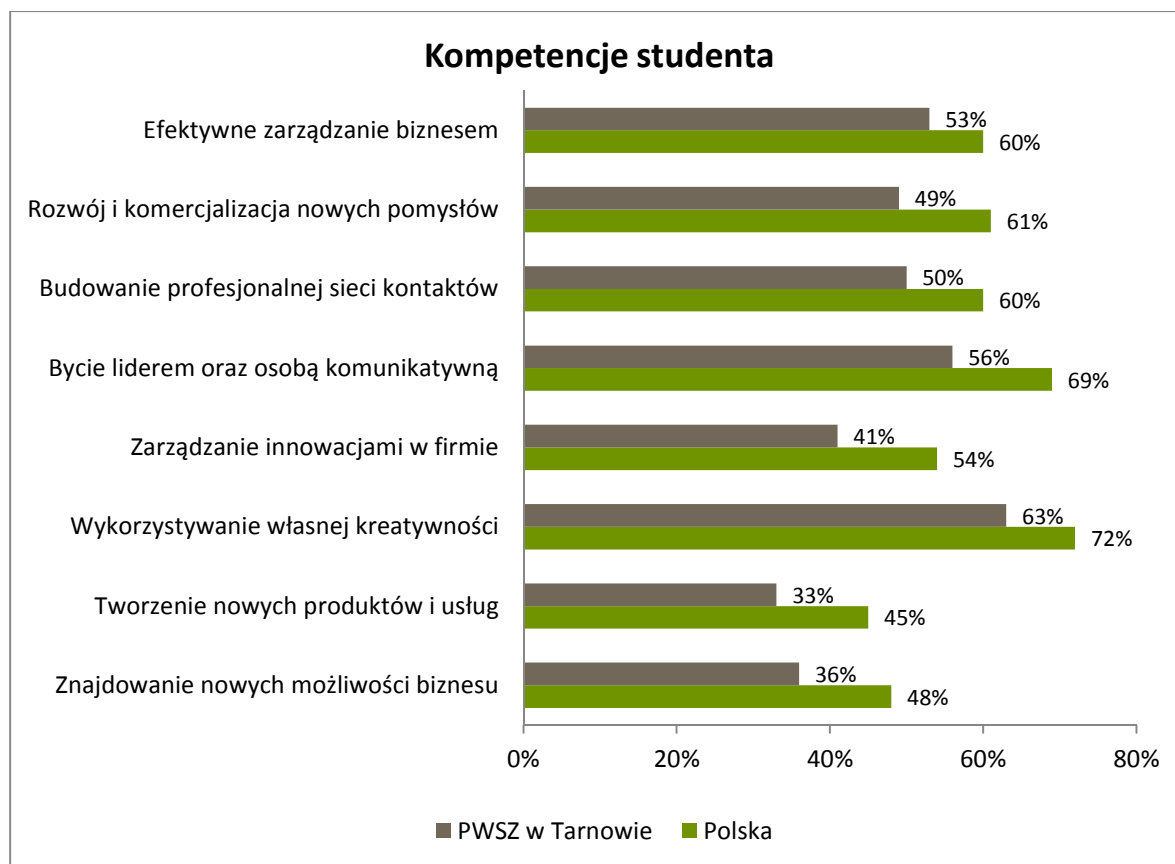
Zarówno studenci PWSZ, jak i studenci przebadani w trakcie realizacji edycji projektu GUESSS w Polsce najwyżej ocenili swój poziom kompetencji w zakresie wykorzystywania własnej kreatywności oraz bycia liderem i osobą komunikatywną. Najniżej ankietowani ocenili swoje umiejętności związane z innowacyjnością: nieco ponad jedna trzecia studentów PWSZ wskazała, że nie potrafi znajdować nowych możliwości do tworzenia biznesu (34%) oraz nowych produktów i usług (35%) - w Raporcie Krajowym jest to odpowiednio 24% i 29% badanych.

Wykres 23

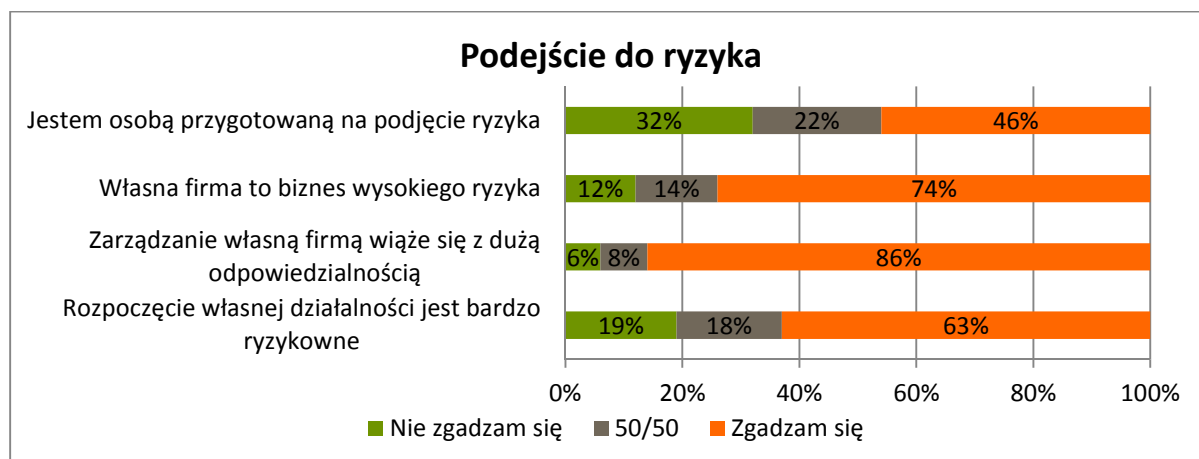

Studenci PWSZ ocenili swoje umiejętności w zakresie poszczególnych kompetencji niżej niż studenci z całej Polski, którzy brali udział w badaniu krajowym.

Wykres 24

Studenci PWSZ prowadzenie własnej działalności uważają za ryzykowne i wiążące się z dużą odpowiedzialnością. Mniej niż połowa badanych jest przygotowana na podjęcie takiego ryzyka. Odpowiedzi studentów PWSZ w Tarnobrzegu nie odbiegają znacząco od odpowiedzi studentów z całej Polski. Według raportu międzynarodowego *International report of Guesss Project 2013/2014* spośród wszystkich krajów uczestniczących w badaniu to właśnie w Polsce postrzeganie prowadzenia własnej firmy jako biznesu wysokiego ryzyka jest najsilniejsze.

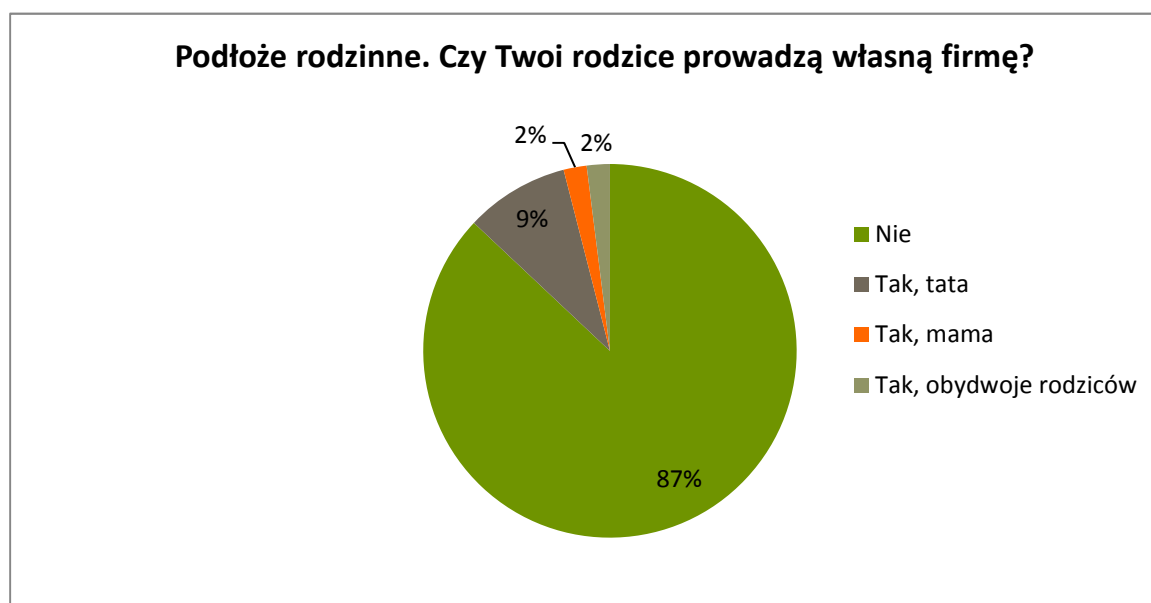

Wykres 25

PODŁOŻE RODZINNE

Według danych otrzymanych z realizacji badania wynika, że zdecydowana większość ankietowanych (87%) nie posiada wśród swoich rodziców właścicieli firm. W pozostałych przypadkach najczęściej to ojciec prowadzi firmę i jest jej głównym udziałowcem (9% wskazań). 68% ankietowanych studentów nie posiada właścicieli firm również wśród pozostałych członków swojej rodziny, a 66% - wśród bliskich przyjaciół.

Odpowiedzi studentów PWSZ w Tarnowie odbiegają od odpowiedzi studentów z całej Polski. Według danych opublikowanych w raporcie krajowym rodzice 75% badanych studentów nie prowadzą własnej działalności, natomiast jedna czwarta (25%) prowadzi własną firmę.

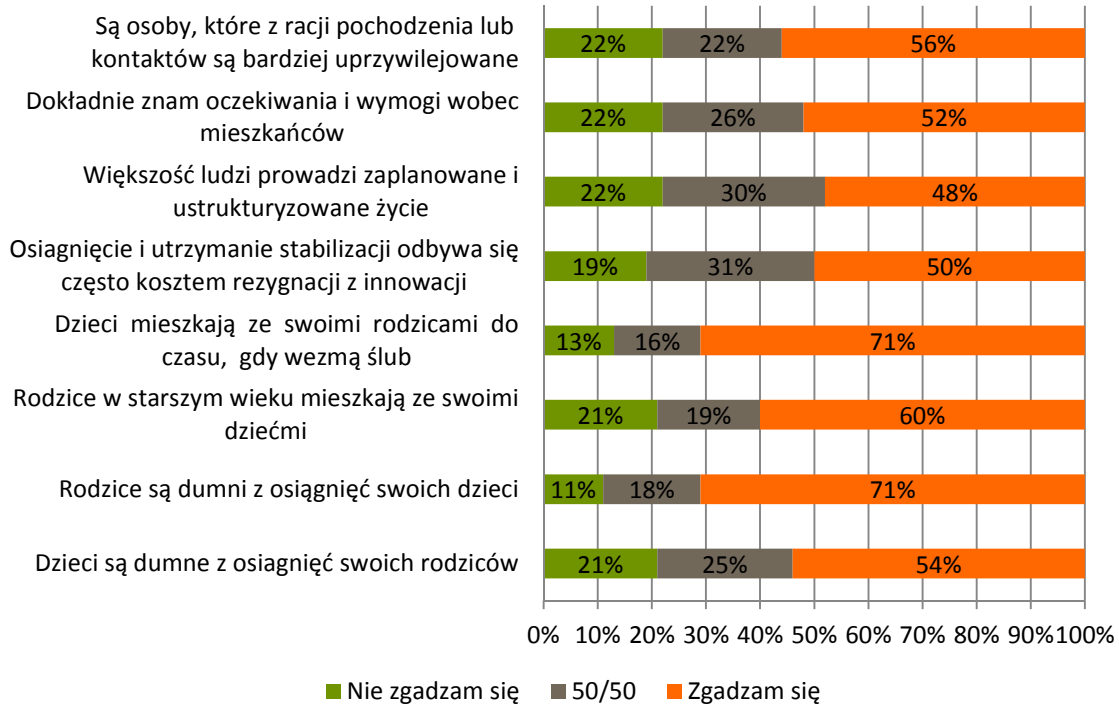
Wykres 26

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Ankietowani studenci zostali poproszeni o opinię odnośnie społeczności lokalnej, w której żyją. Większość badanych uważa, że w ich środowisku rodzice są dumni z osiągnięć swoich dzieci; zauważają także, że dzieci zazwyczaj mieszkają ze swoimi rodzicami aż do czasu, gdy wezmą ślub (po 71% badanych wskazało te odpowiedzi). Połowa badanych stwierdziła, że w środowisku, w którym żyją, osiągnięcie i utrzymanie stabilizacji odbywa się często kosztem rezygnacji z innowacji.

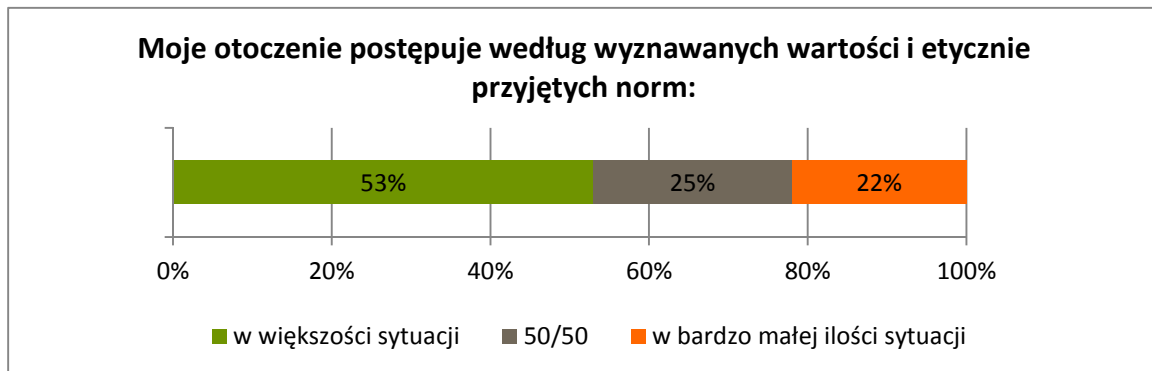
Odpowiedzi studentów PWSZ są porównywalne z wynikami badań opublikowanymi w raporcie krajowym.

Spółeczność lokalna. W środowisku, w którym żyję:

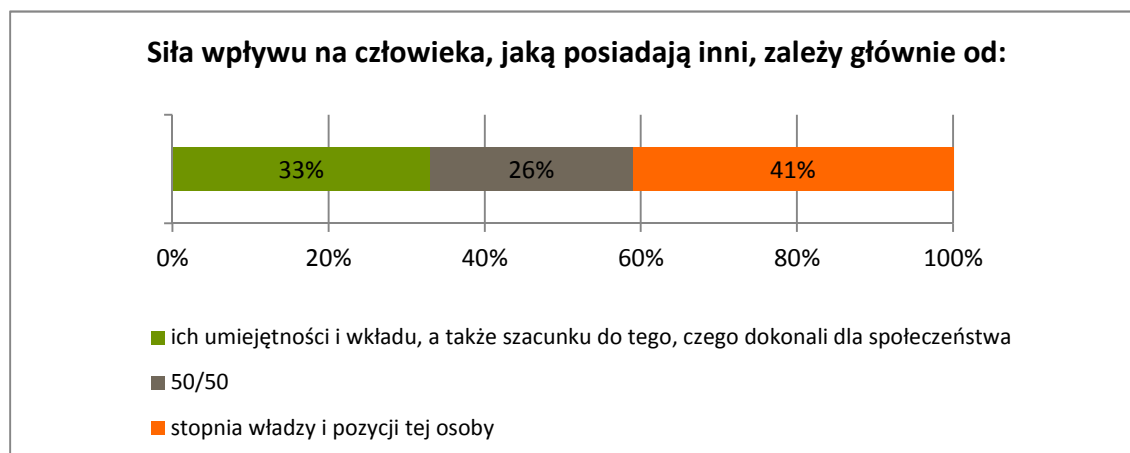
Wykres 27

Ponad połowa badanych studentów (53%) uważa, że ich otoczenie przeważnie postępuje według wyznawanych wartości i etycznie przyjętych norm.

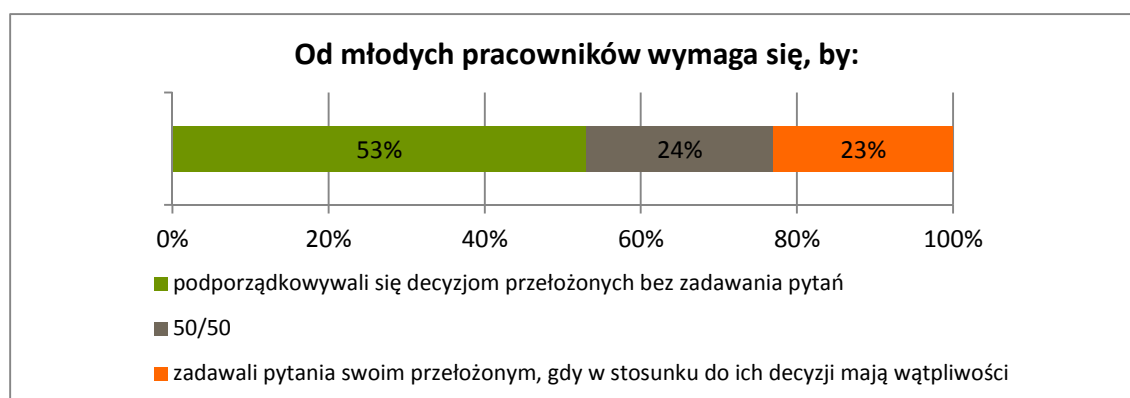
Wykres 28

41% ankietyowanych jest zdania, że siła wpływu na człowieka, jaką posiadają inni, zależy głównie od ich stopnia władzy i pozycji.

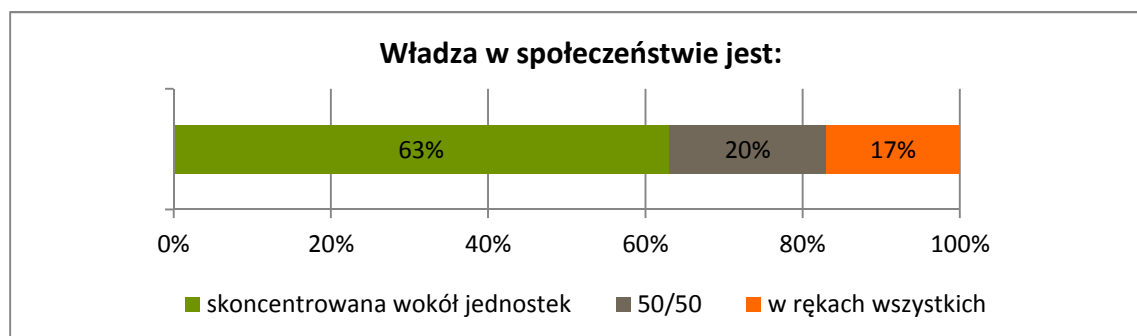
Wykres 29

Ponad połowa studentów PWSZ (53%) jest przekonana, że od młodych pracowników wymaga się, by podporządkowywali się swoim przełożonym bez zadawania pytań.

Wykres 30

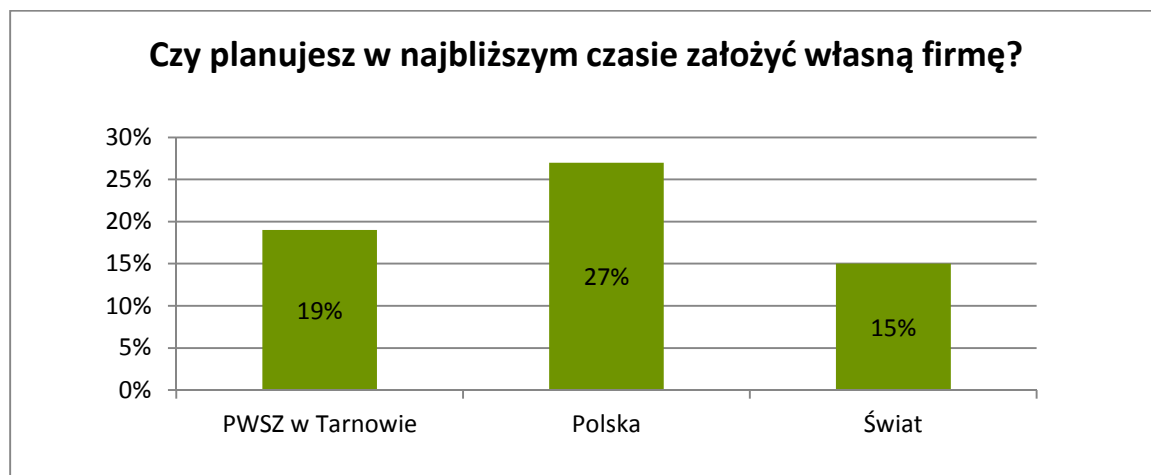
Większość ankietyowanych (63%) zgadza się ze stwierdzeniem, że władza w społeczeństwie jest skoncentrowana wokół jednostek.

Wykres 31

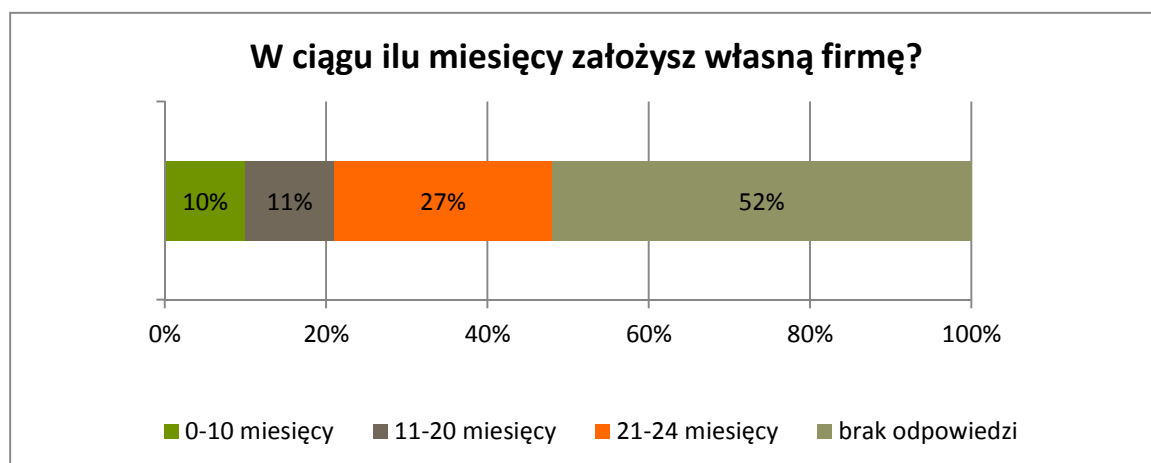
PLANOWANIE WŁASNEJ FIRMY

19% spośród badanych studentów PWSZ planuje w najbliższym czasie założyć swoją własną firmę. Dla porównania wśród studentów z całej Polski, biorących udział w badaniu krajowym, jest to 27%; natomiast dla uczestników badania międzynarodowego – 15% ankietowanych.

Wykres 32

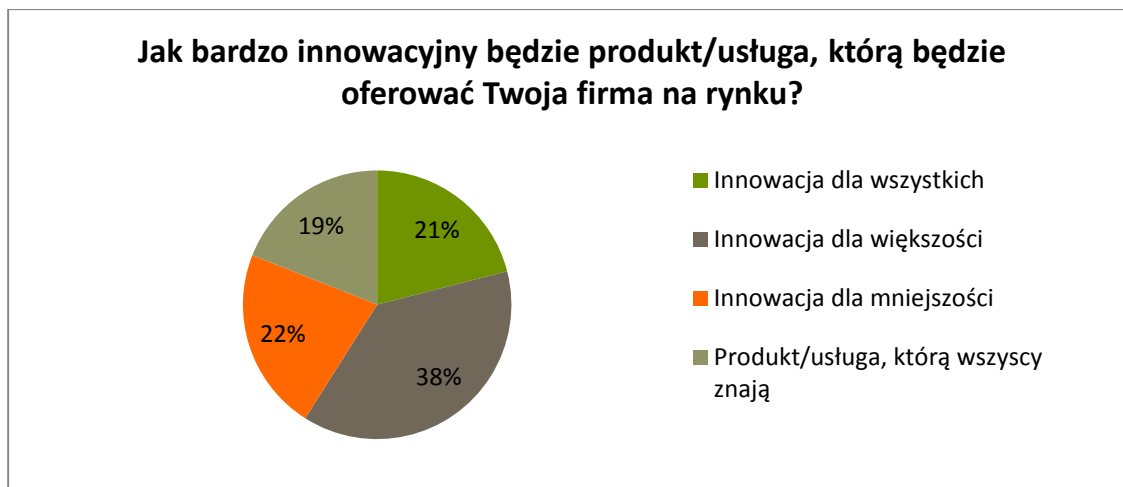
Ponad połowa studentów deklarujących chęć założenia własnej działalności nie odpowiedziała na pytanie, w ciągu ilu miesięcy założy własną firmę. Pozostali ankietowani chcieliby założyć własną firmę w przeciągu najbliższych 18 miesięcy (średnia), czyli analogicznie jak studenci biorący udział w badaniu krajowym. Studenci przebadani w badaniu międzynarodowym *International report of Guess Project 2013/2014* deklarują założenie własnej działalności średnio w ciągu 13 miesięcy.

Wykres 33

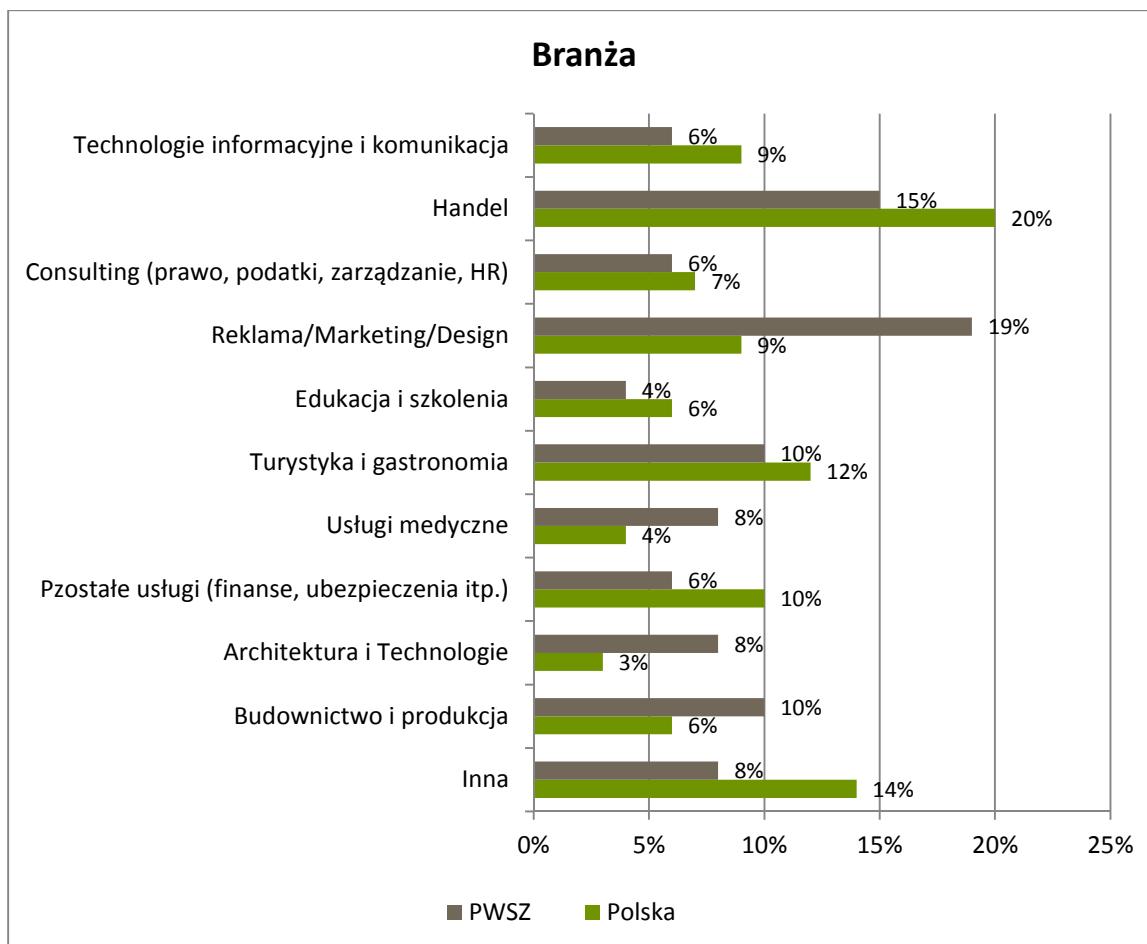
38% respondentów, którzy są gotowi na otwarcie własnej działalności, uważa, że oferowany przez nich produkt/usługa będzie innowacyjny dla większości społeczeństwa, natomiast 19% przyszłych przedsiębiorców postawi raczej na sprawdzone rozwiązania rynkowe i ich produkty/usługi będą kontynuacją istniejących.

Według przeprowadzonego badania studenci PWSZ planują przeznaczyć na rozwój firmy średnio 69% swojego czasu pracy.

Wykres 34

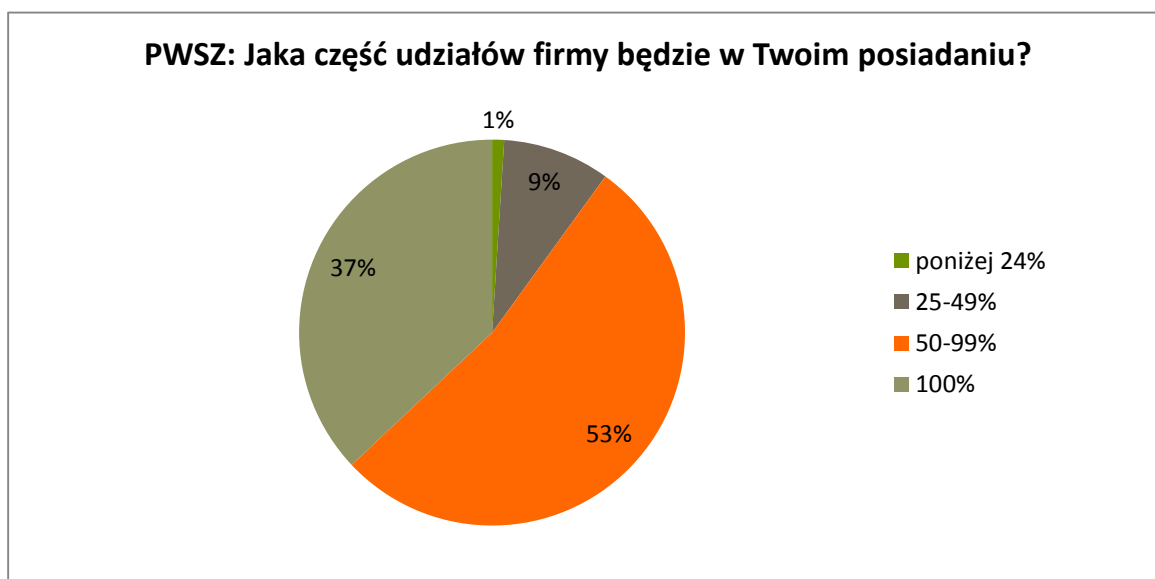
Największa liczba ankietowanych studentów PWSZ planuje otworzyć własną działalność w takich obszarach jak: Reklama/Marketing/Design (19%) oraz Handel (15%). Wśród studentów biorących udział w badaniu krajowym najwięcej wskazań otrzymały branże: Handel (20%), Inne (14%) oraz Turystyka i gastronomia (12%).

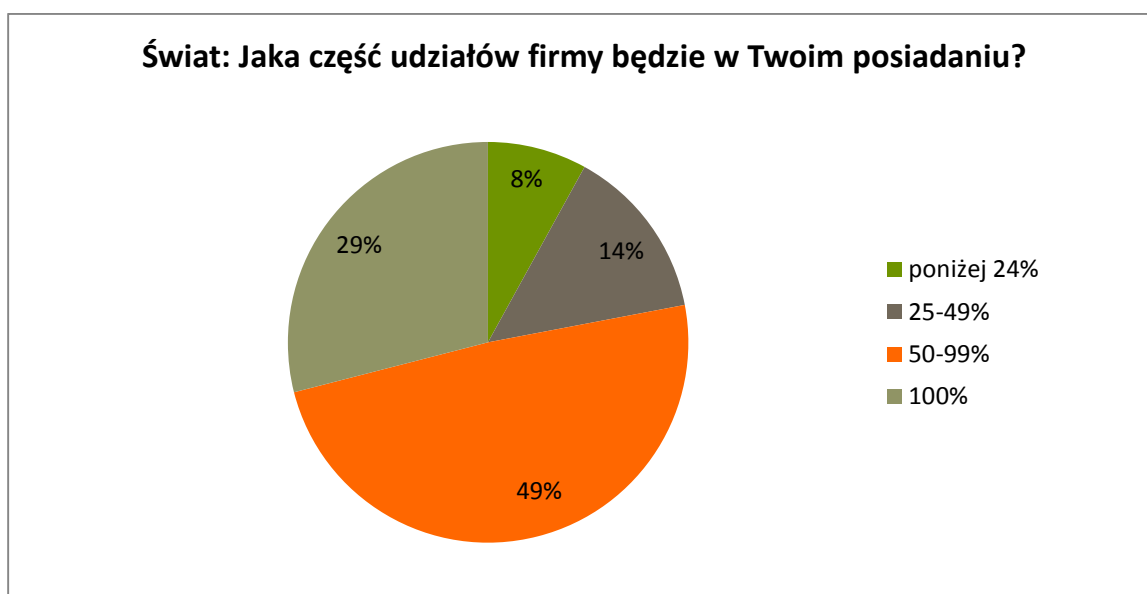
Wykres 35

Odpowiedzi dotyczące udziałów firmy, jakie będą w posiadaniu przyszłych przedsiębiorców, nie zostały opublikowane w Raporcie Krajowym. Odpowiedzi studentów PWSZ można jednak porównać z odpowiedziami udzielonymi przez studentów przebadanych w ramach badania międzynarodowego.

Ponad połowa ankietowanych studentów PWSZ chce mieć w swoim posiadaniu przynajmniej połowę udziałów firmy, natomiast ponad jedna trzecia badanych (37%) planuje zostać właścicielem całego kapitału przedsiębiorstwa. Prawie jedna czwarta (22%) studentów biorących udział w badaniu międzynarodowym zakłada, że będzie właścicielami mniejszości udziałów firmy, 29% chce mieć w swoim posiadaniu całość udziałów przedsiębiorstwa.

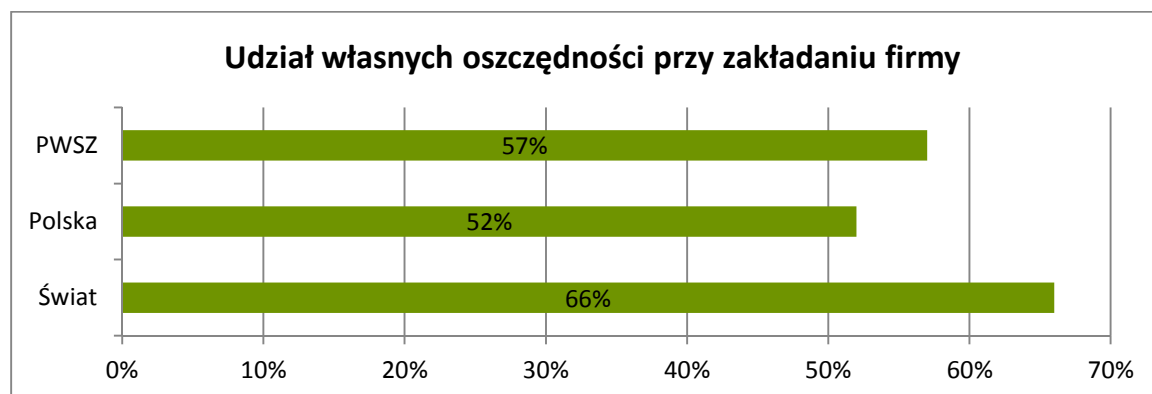

Wykres 36

Wykres 37

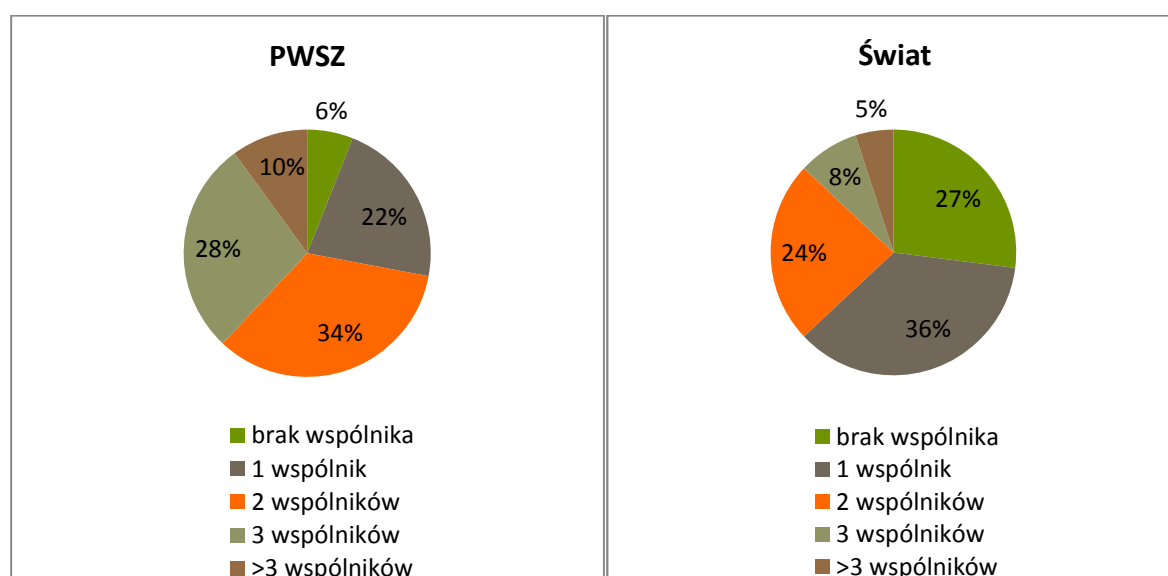
Studenci PWSZ ocenili, że aby założyć własną firmę, będą potrzebować w przybliżeniu 100 tysięcy złotych (mediana) i udział ich własnych oszczędności przy zakładaniu firmy będzie wynosił średnio 57%. Studenci z całej Polski zadeklarowali, że wystarczy im na ten cel 50 tysięcy złotych (mediana) i ich wkład własny w założenie przedsiębiorstwa wyniesie średnio 52%. Studenci biorący udział w badaniu międzynarodowym GUESSS planują, że przy zakładaniu firmy udział ich własnych oszczędności wyniesie średnio 66%.

Wykres 38

94% przyszłych przedsiębiorców z PWSZ planuje założyć działalność gospodarczą wraz ze współnikiem. 34% badanych chce założyć firmę wraz z dwoma współnikami, na założenie firmy samemu jest zdecydowanych 6% ankietowanych. Odpowiedzi dotyczące ilości planowanych współników nie zostały opublikowane w raporcie krajowym. Można jednak stwierdzić, że odpowiedzi studentów PWSZ różnią się od wyników badania międzynarodowego *International report of Guesss Project 2013/2014*. Ponad jedna czwarta (27%) studentów z całego świata planuje założyć firmę bez współników, 36% chce założyć działalność gospodarczą z jednym współnikiem.

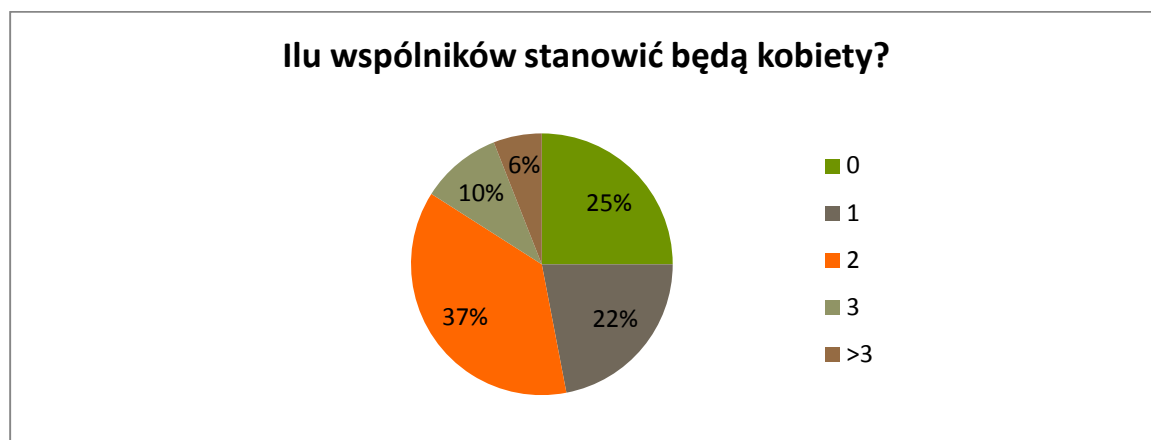
Z iloma współnikami planujesz założyć swoją firmę?

Wykres 39

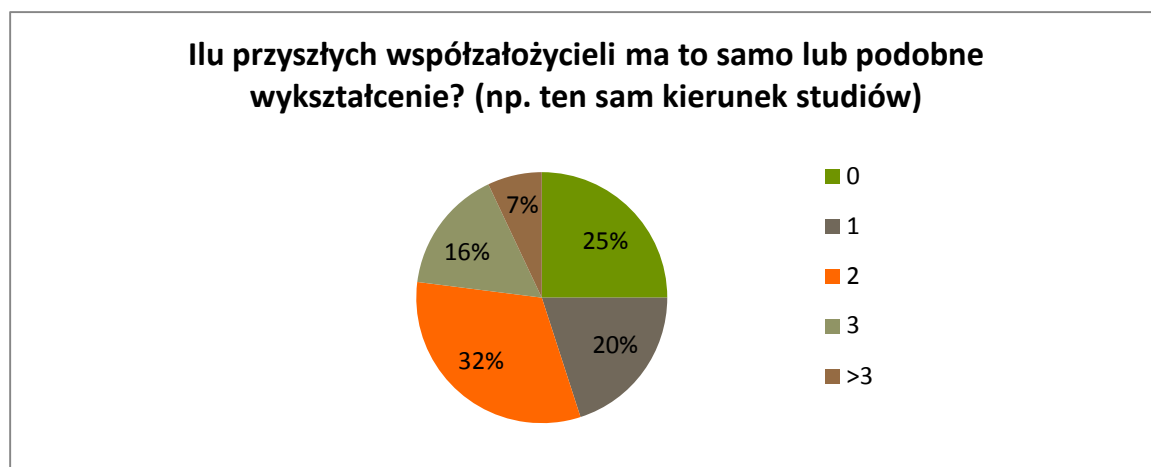

75% spośród studentów planujących założyć firmę wraz ze współnikiem chce, aby współzałożycielem była co najmniej jedna kobieta. Jedna czwarta woli, aby wśród przyszłych współników byli wyłącznie mężczyźni.

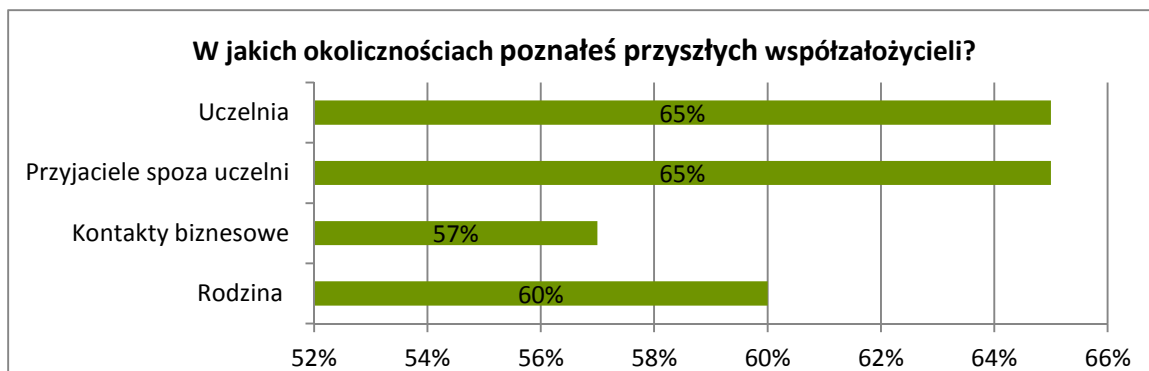
Wykres 40

75% spośród ankietowanych, którzy chcą założyć działalność gospodarczą wraz ze współnikiem wskazało, że wśród przyszłych współzałożycieli firmy przynajmniej jedna osoba ma to samo lub podobne wykształcenie co badani (np. ten sam kierunek studiów).

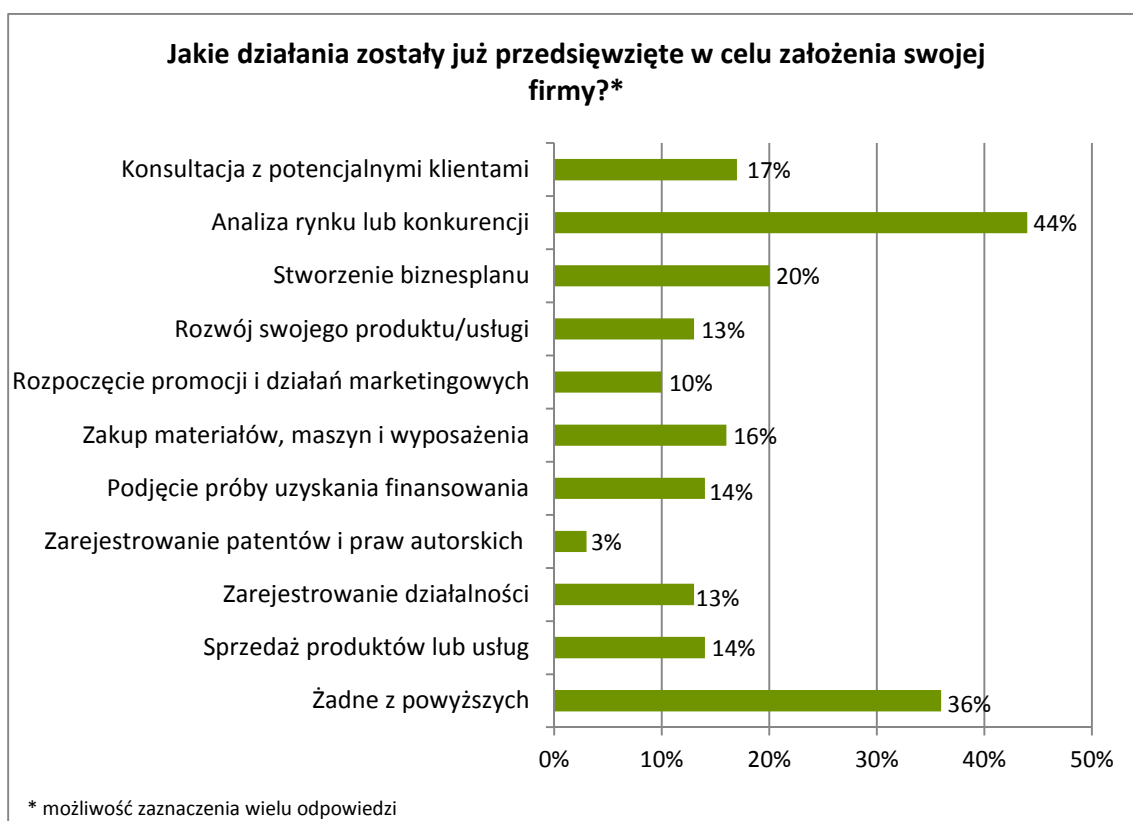
Wykres 41

Najwięcej spośród przyszłych przedsiębiorców planuje założyć firmę z osobami poznanymi na uczelni lub z przyjaciółmi spoza uczelni (po 65% badanych deklarujących chęć założenia firmy wraz ze współnikiem), dla 60% ankietowanych przyszli współnicy to osoby z grona rodziny.

Wykres 42

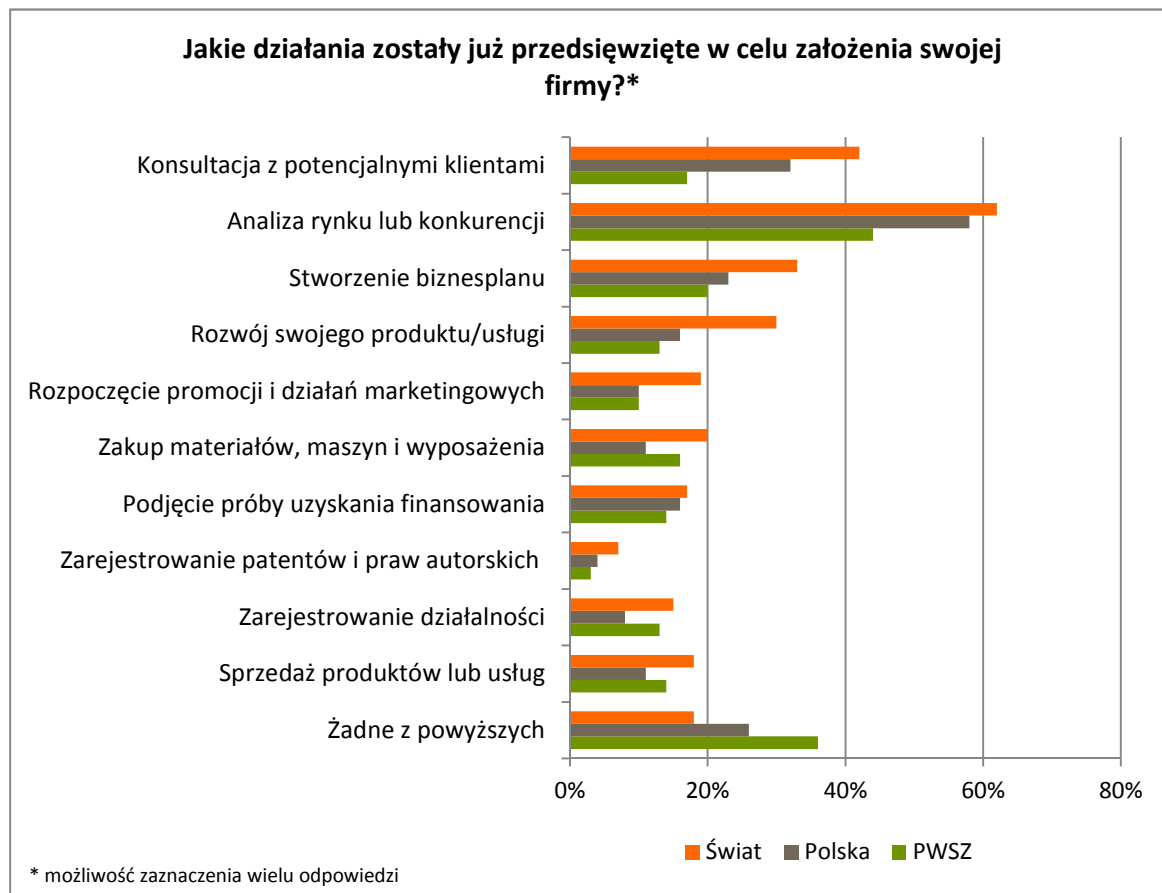
Studenci PWSZ wskazali, jakie podjęli już działania w celu założenia własnej firmy. Z ich odpowiedzi wynika, że w większości przypadków proces zakładania własnej działalności jest we wstępnej fazie. 36% badanych nie podjęło jeszcze żadnych działań zmierzających do założenia własnej firmy. Jedna piąta ankieterowanych zajmuje się stworzeniem biznesplanu. Najczęściej podejmowaną aktywnością w procesie założycielskim jest analiza rynku lub konkurencji (44% badanych wybrało tę odpowiedź).

Wykres 43

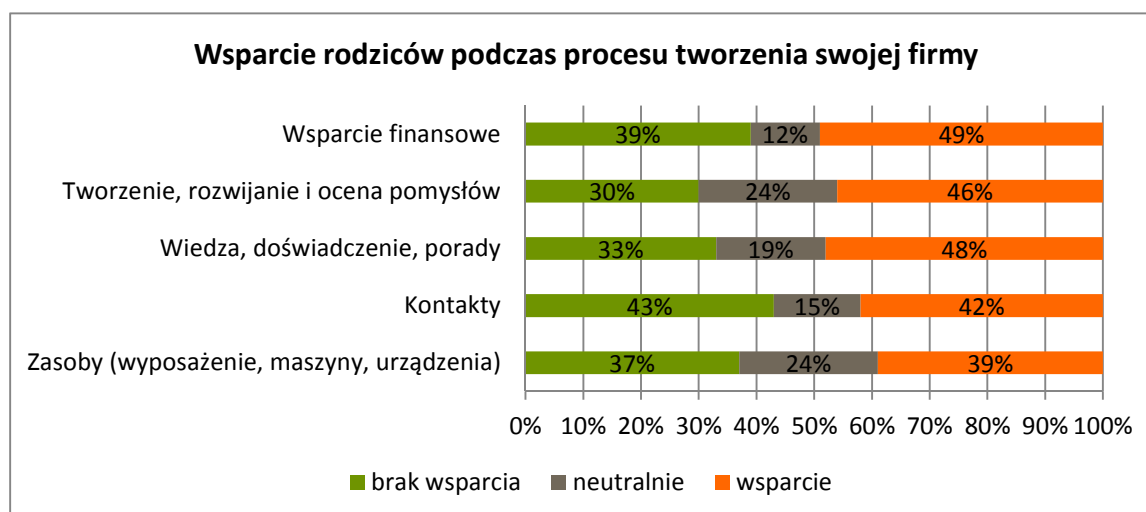
Odpowiedzi studentów PWSZ w Tarnowie można porównać z odpowiedziami studentów biorących udział w badaniu krajowym oraz międzynarodowym. Wśród przyszłych przedsiębiorców biorących udział w badaniu międzynarodowym 18% nie podjęło jeszcze żadnych działań zmierzających do założenia własnej firmy (w badaniu krajowym jest to 26%, w badaniu studentów PWSZ – 36%).

62% ankietowanych z całego świata dokonało już analizy rynku lub konkurencji, a 33% zajęło się stworzeniem biznesplanu (w badaniu krajowym jest to odpowiednio 58% i 23%, w badaniu PWSZ 44% i 20% studentów).

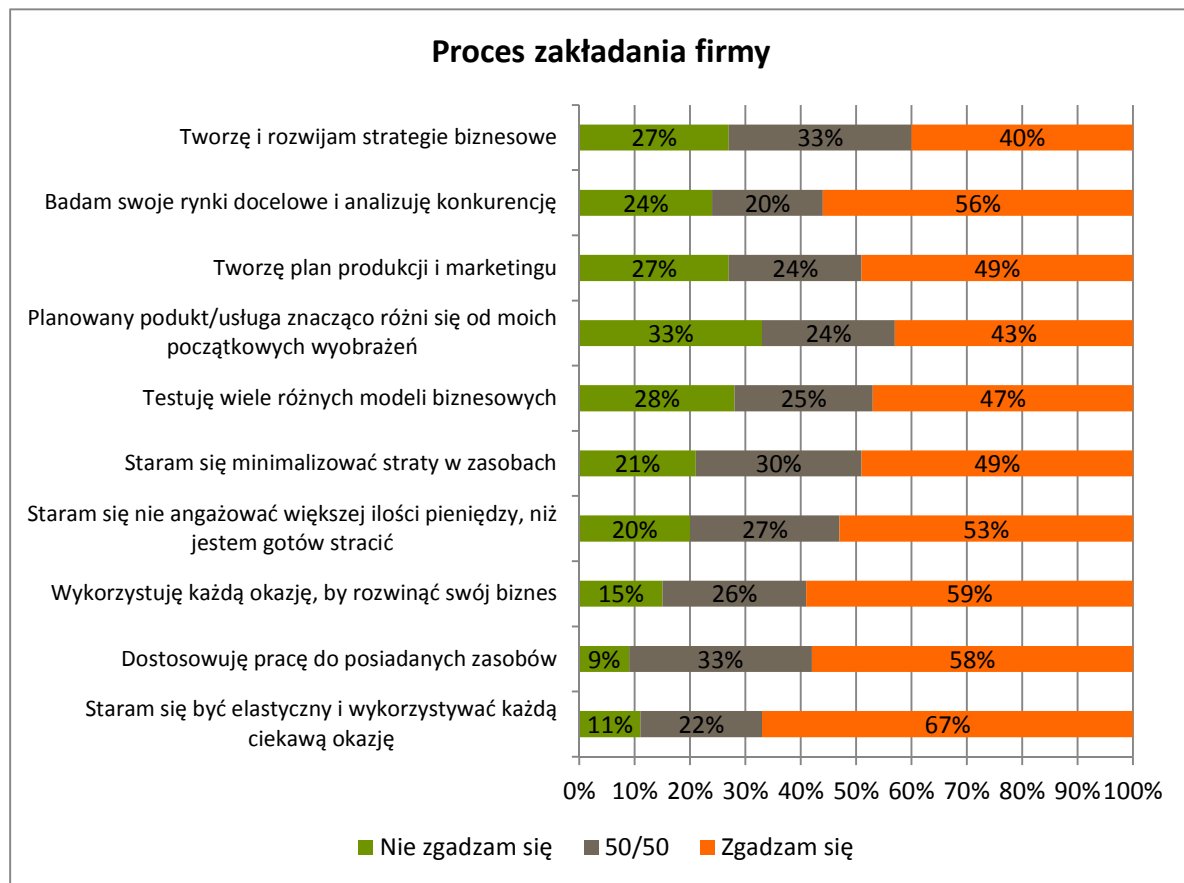
Wykres 44

Studenci odczuwają wsparcie rodziców w postaci pomocy finansowej (49% badanych), jak również dzielenia się wiedzą i doświadczeniem (48%) oraz pomocy przy tworzeniu i rozwijaniu pomysłów (46%).

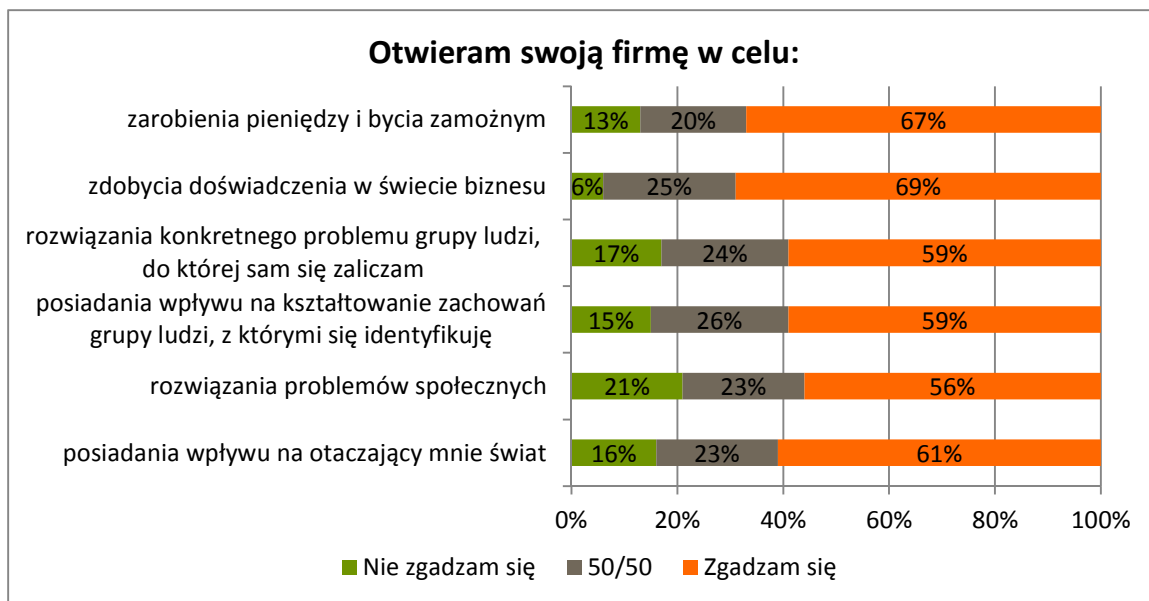
Wykres 45

W procesie tworzenia własnej firmy studenci za najważniejsze uznali elastyczność i wykorzystywanie każdej ciekawej okazji (67% badanych), korzystanie z każdej szansy na rozwój swojego biznesu (59%) oraz dostosowanie pracy do posiadanych zasobów (58%).

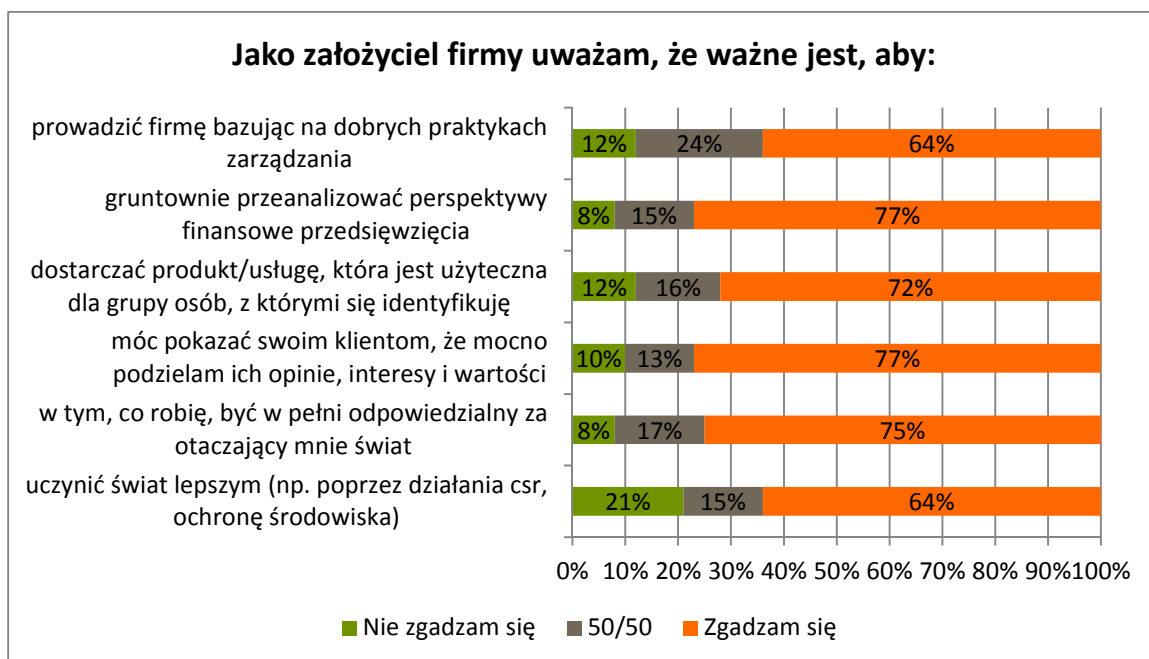
Wykres 46

Główną motywacją do założenia własnego przedsiębiorstwa jest dla większości ankietowanych zdobycie doświadczenia w świecie biznesu (69%) oraz chęć zarobienia pieniędzy i bycia zamożnym (67%). Za mniej ważne studenci uznali rozwiązanie problemów społecznych (56% badanych wybrało tę odpowiedź). Odpowiedzi studentów biorących udział w badaniu krajowym są porównywalne.

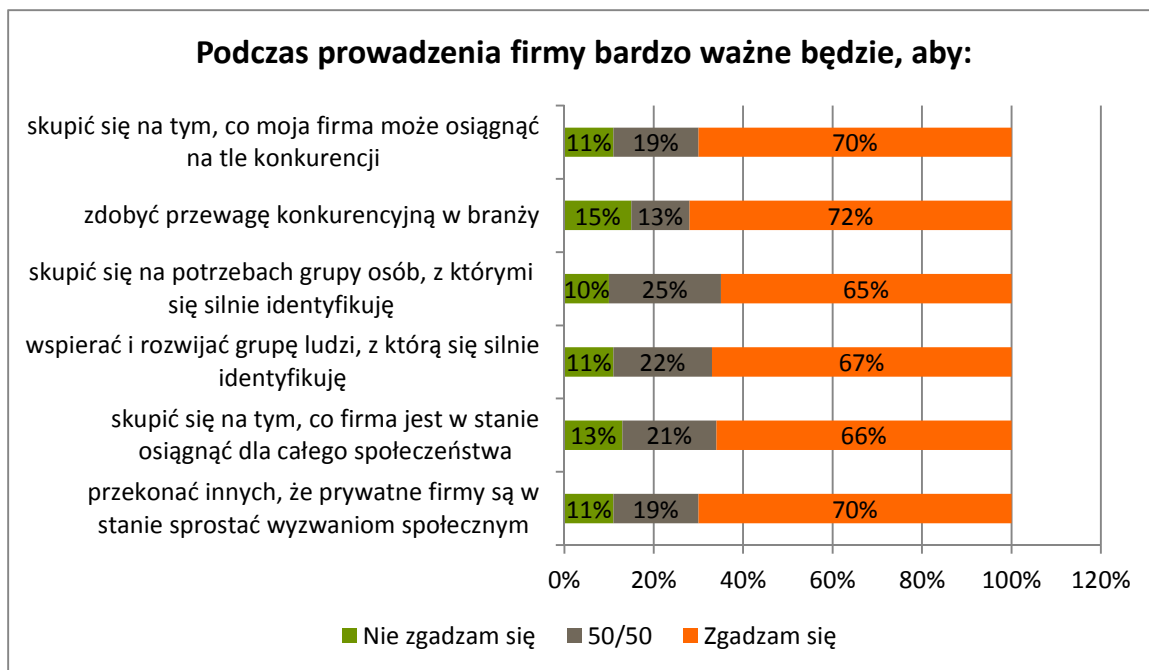
Wykres 47

Wśród priorytetów związanych z założeniem firmy wybrano gruntowne przeanalizowanie perspektywy finansowej przedsięwzięcia oraz pokazanie swoim klientom, że mocno podziela się ich opinie, interesy i wartości (77% ankietowanych wybrało te odpowiedzi).

Wykres 48

Podczas prowadzenia firmy najważniejsze dla przyszłych przedsiębiorców jest zdobycie przewagi konkurencyjnej we własnej branży, skupienie się na tym, co ich firma może osiągnąć na tle konkurencji oraz przekonanie innych, że prywatne firmy są w stanie sprostać wyzwaniom społecznym (np. ochrona środowiska, działania csr).

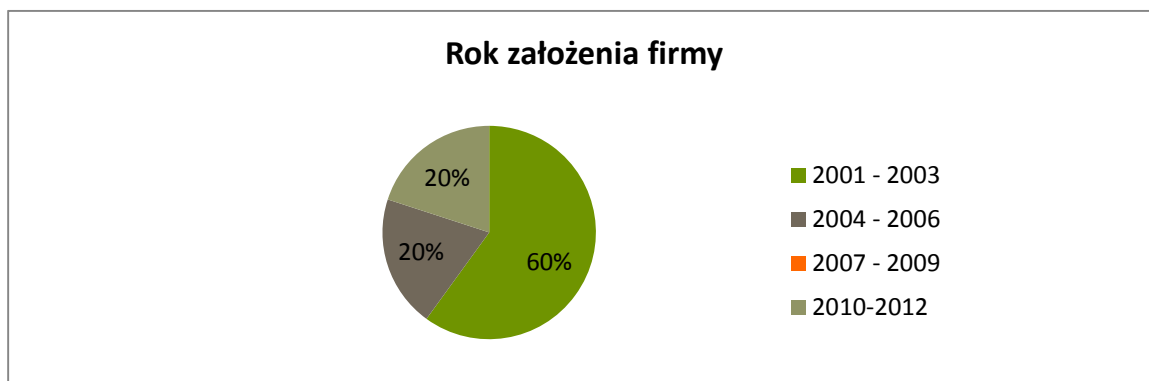

Wykres 49

TWOJA FIRMA

2% spośród badanych studentów PWSZ prowadzi już swoją własną firmę. Dla porównania wśród studentów z całej Polski, biorących udział w badaniu krajowym, jest to 4%; natomiast dla uczestników badania międzynarodowego – 5,5% ankietowanych.

Większość z funkcjonujących firm została założona w latach 2001-2003.

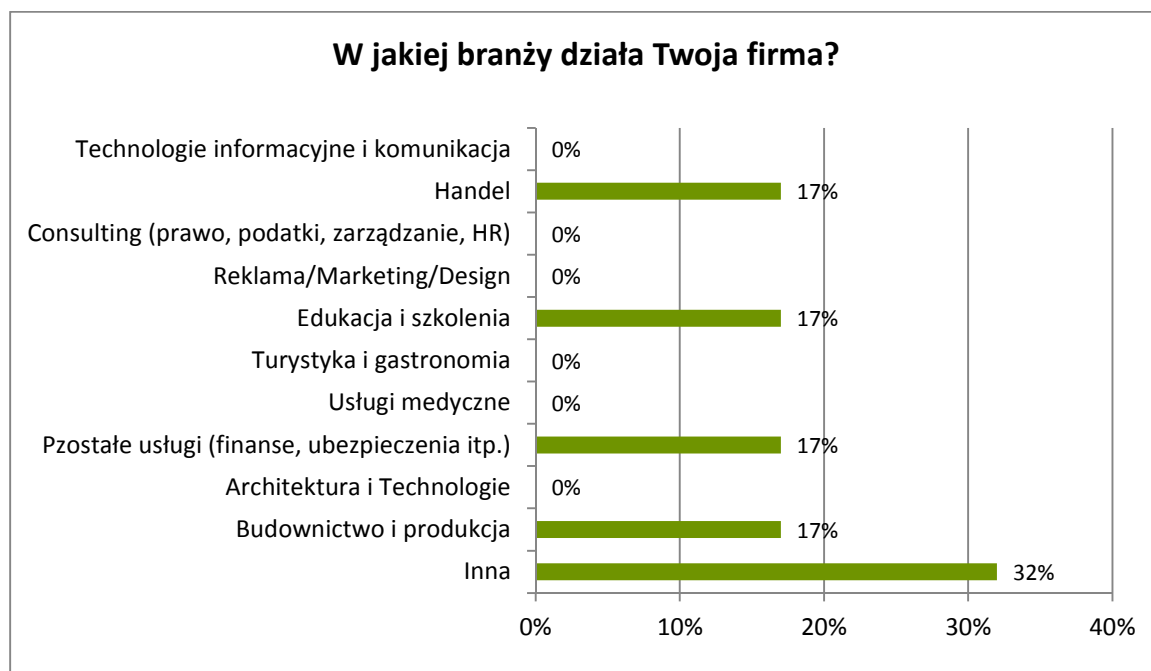

Wykres 50

Średnia wielkość zatrudnienia w firmach studentów PWSZ wynosi 2,2 pełnego etatu, natomiast za 5 lat planują oni zatrudniać średnio 5 osób.

Ankietowani wskazali, że poświęcają swojej pracy średnio 29 godzin tygodniowo.

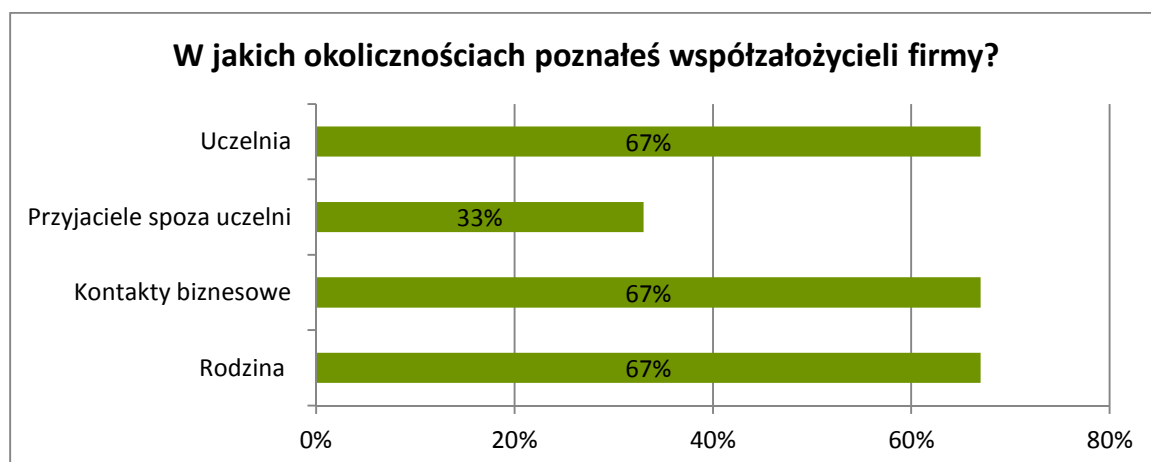
Studenci biorący udział w badaniu prowadzą własną działalność w takich obszarach jak: handel, edukacja i szkolenia, pozostałe usługi (np. finanse, ubezpieczenia), budownictwo i produkcja oraz inne.

Wykres 51

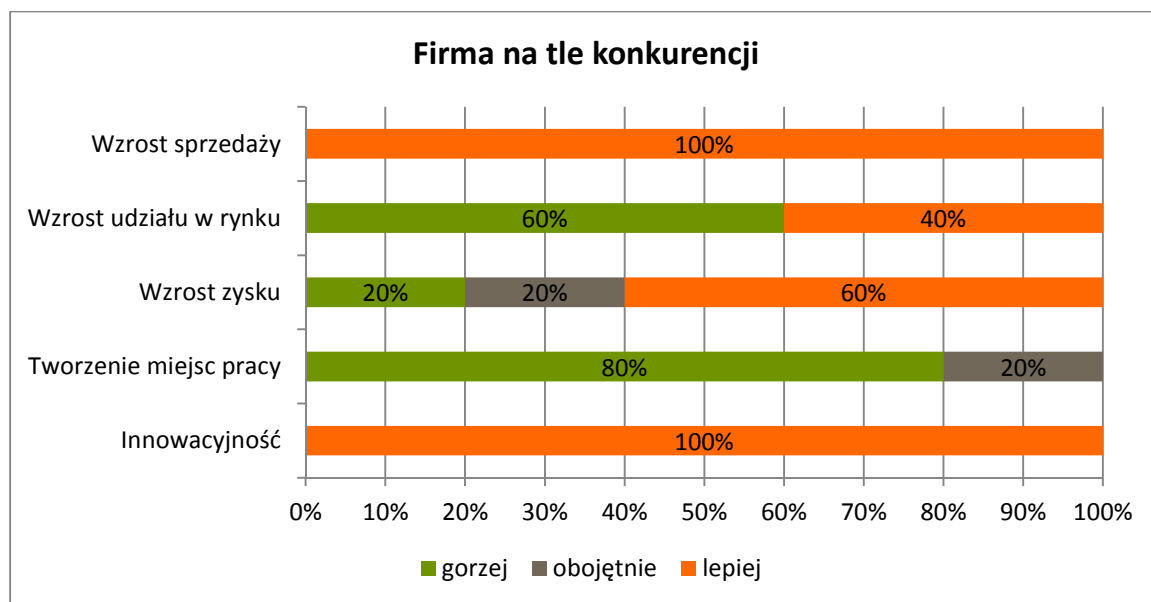
Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że są oni właścicielami średnio 63% udziałów firm, które prowadzą. Wszyscy przedsiębiorcy z PWSZ biorący udział w badaniu GUESSS założyli działalność gospodarczą wraz ze współnikiem/wspólnikami, połowa z nich zadeklarowała, że wśród współzałożycieli firmy jest przynajmniej jedna kobieta.

67% respondentów wskazało, że wśród ich współników jest przynajmniej jedna osoba mająca takie samo lub podobne wykształcenie co oni (np. ten sam kierunek studiów). Wśród współzałożycieli firmy są głównie osoby z rodziny ankietowanych, ich przyjaciele z uczelni oraz spoza uczelni (po 67% respondentów wybrało te odpowiedzi).

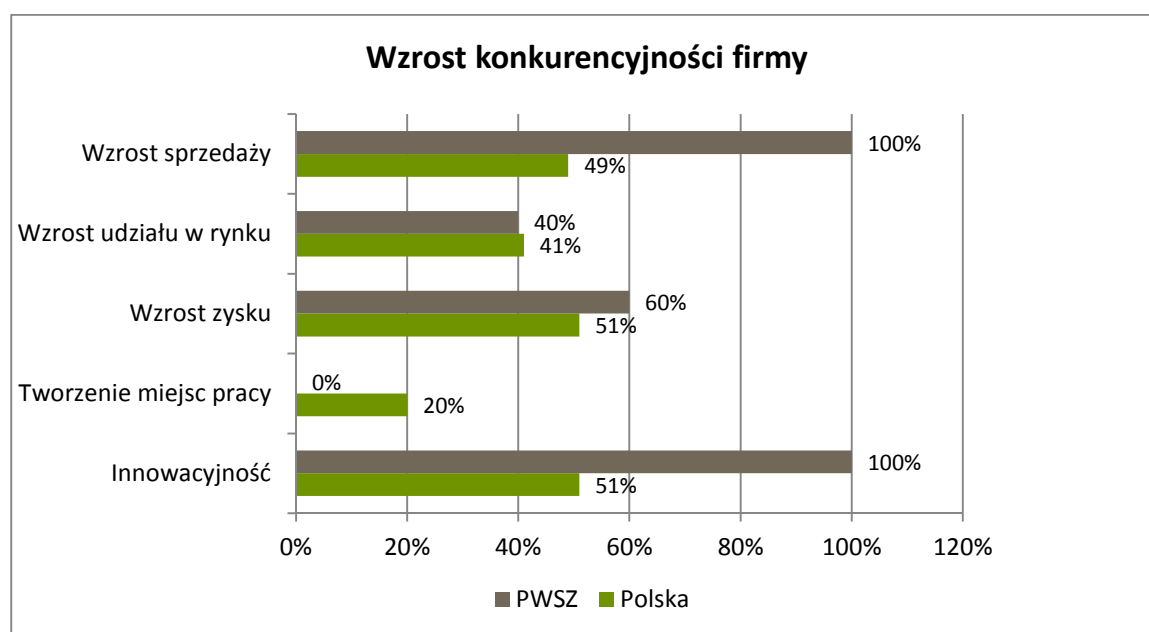
Wykres 52

Większość ankietowanych pozytywnie ocenia wyniki swojej firmy na tle konkurencji. Wszyscy badani odpowiedzieli, że wypadają lepiej niż konkurencja pod kątem wzrostu sprzedaży oraz innowacyjności, 60% zadeklarowało, że ich firmy są bardziej konkurencyjne biorąc pod uwagę aspekt wzrostu zysku. Inaczej wygląda konkurencyjność firm biorąc pod uwagę kryterium tworzenia nowych miejsc pracy – 80% badanych uważa, że wypadają na tym tle gorzej niż konkurencja.

Wykres 53

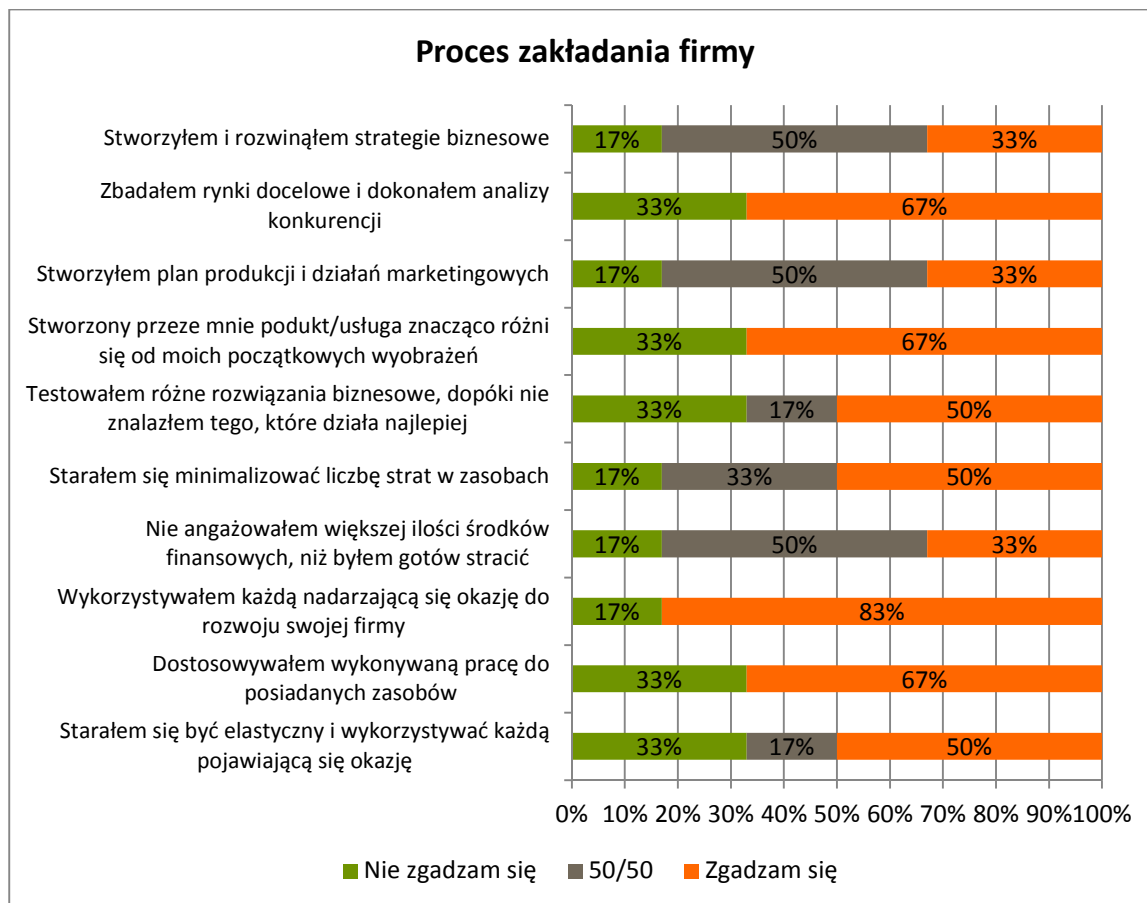
Studenci biorący udział w badaniu krajowym są bardziej sceptyczni w porównaniu ze studentami PWSZ, oceniając konkurencyjność swoich firm w aspekcie wzrostu sprzedaży i innowacyjności. 49% badanych uważa, że ich firmy są bardziej konkurencyjne biorąc pod uwagę kryterium wzrostu sprzedaży, 51% sądzi, że firmy prowadzone przez nich wypadają lepiej na tle konkurencji w aspekcie innowacyjności. Jedna piąta przedsiębiorców oceniła, że są bardziej konkurencyjni pod kątem tworzenia nowych miejsc pracy.

Wykres 54

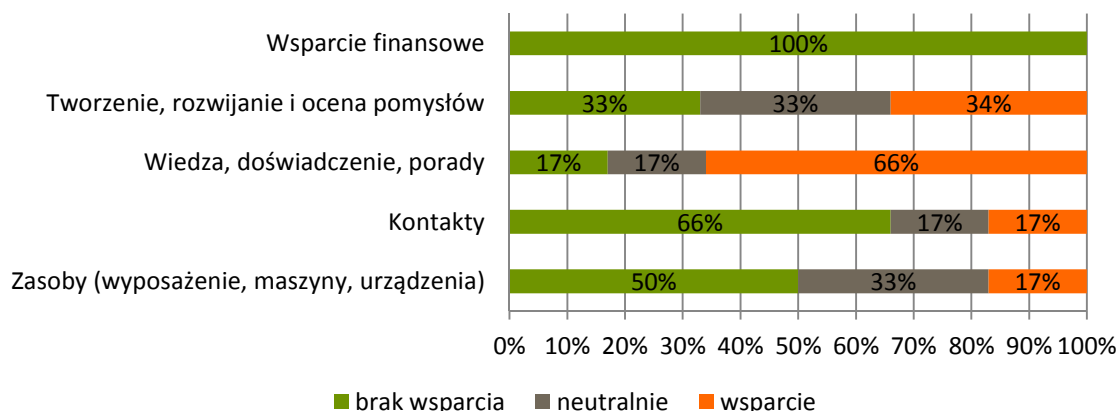
Większość badanych dobrze oceniła swoją postawę przedsiębiorczą w procesie zakładania firmy. 83% założycieli firm zadeklarowało, że wykorzystywało każdą nadarzącą się okazję do rozwoju swojego przedsiębiorstwa. 67% ankietowanych oceniło, że zbadało rynki docelowe i dokonało analizy konkurencji oraz że dostosowywało wykonywaną pracę do posiadanych zasobów.

Wykres 55

Podczas procesu zakładania własnej firmy studenci odczuli wsparcie rodziców głównie w postaci dzielenia się wiedzą i doświadczeniem oraz udzielania porad (48%). Żaden z ankietowanych nie mógł liczyć na wsparcie finansowe rodziców przy zakładaniu własnej działalności, większość nie mogła też liczyć na pomoc w nawiązywaniu kontaktów biznesowych (66%) oraz pozyskaniu zasobów (50%).

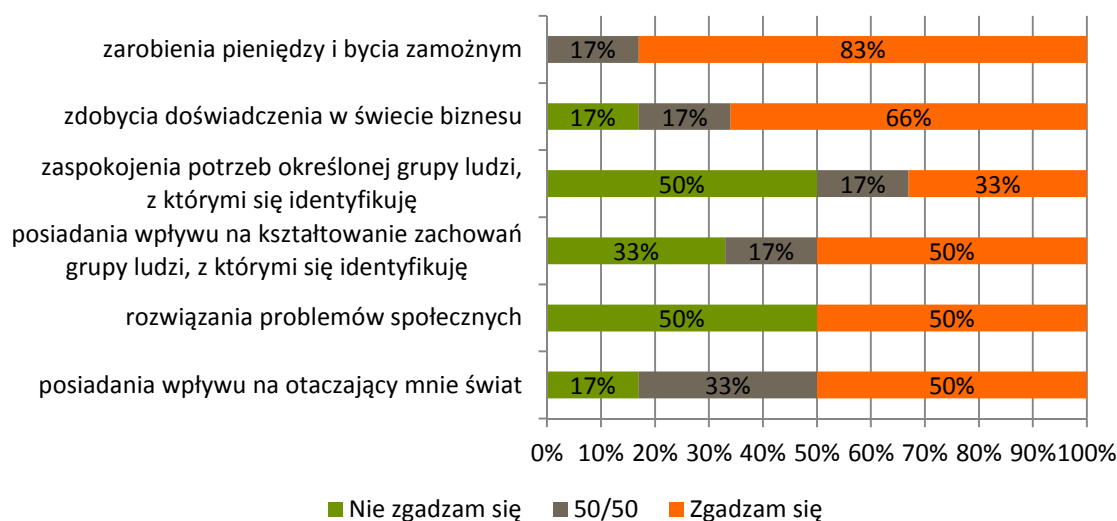
Wsparcie rodziców podczas procesu tworzenia swojej firmy

Wykres 56

Główną motywacją do założenia własnego przedsiębiorstwa była dla większości ankietowanych chęć zarobienia pieniędzy i bycia zamożnym (83% ankietowanych wybrało tę odpowiedź) oraz zdobycie doświadczenia w świecie biznesu (66%). Dla połowy badanych istotnym celem założenia swojej firmy było także posiadanie wpływu na otaczający świat oraz na kształtowanie zachowań grupy ludzi, z którymi się identyfikują lub rozwiązanie problemów społecznych (np. niesprawiedliwość społeczna, ochrona środowiska).

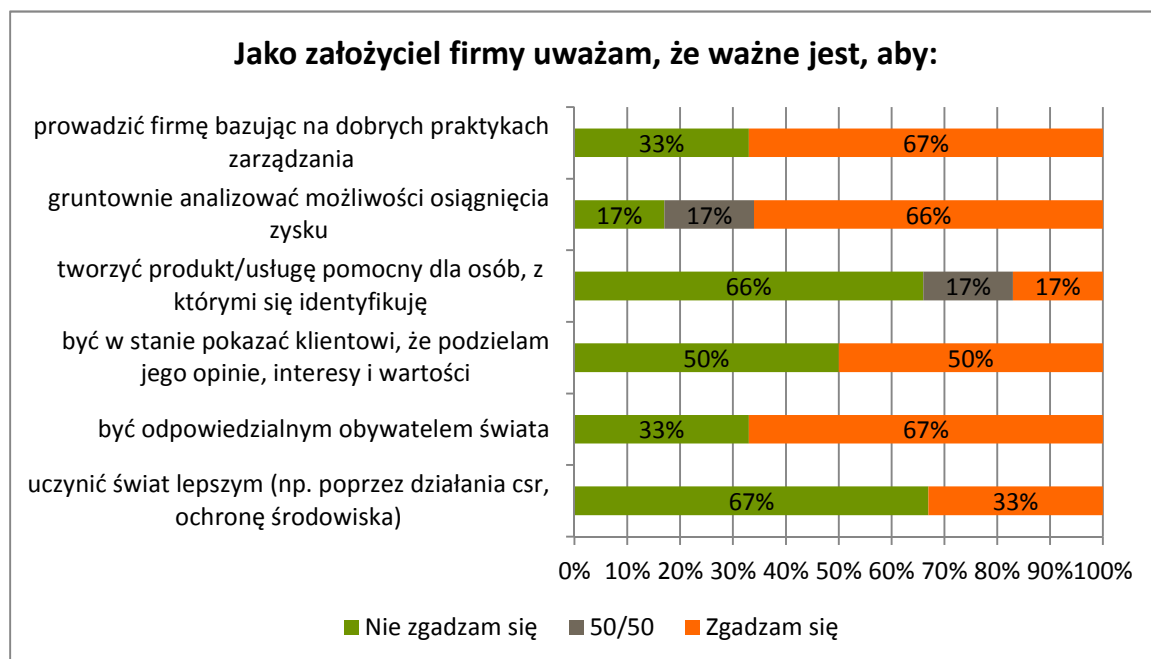
Otworzyłem swoją firmę w celu:

Wykres 57

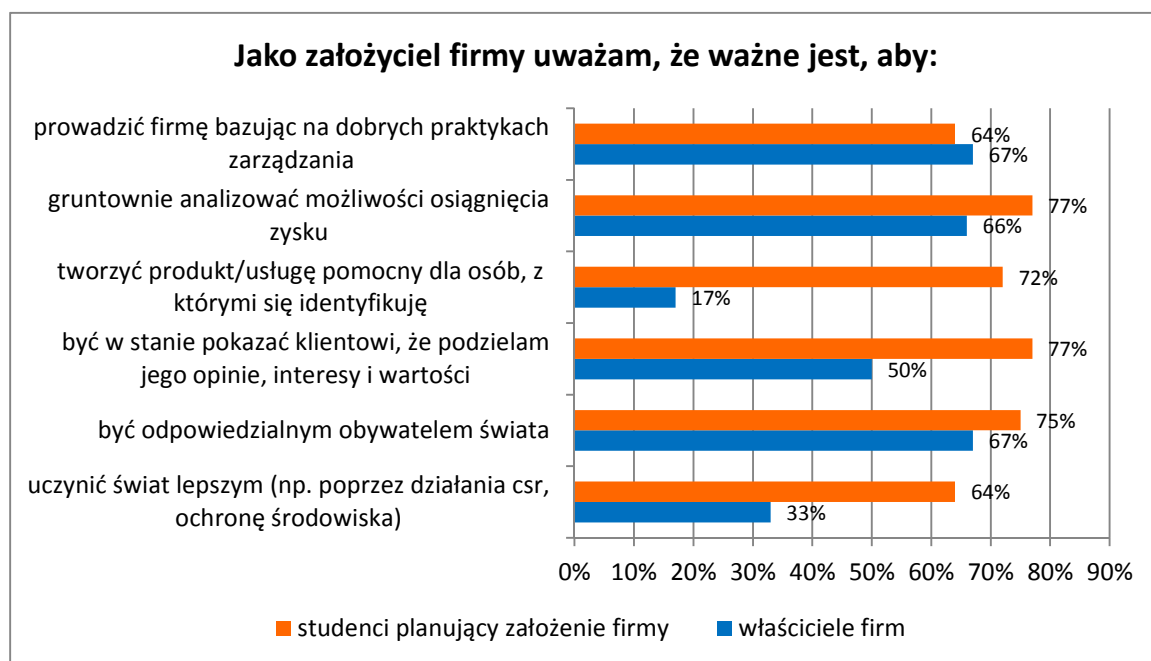
Wśród priorytetów związanych z prowadzeniem firmy przedsiębiorcy wybrali opieranie swojej działalności na dobrych praktykach zarządzania, bycie odpowiedzialnym obywatelem świata (67% respondentów wybrało tę odpowiedź) oraz konieczność gruntownej analizy możliwości osiągnięcia zysku (66%). Mniej istotna jest dla

nich możliwość ulepszania świata oraz tworzenie produktu/usługi pomocnego dla osób, z którymi się identyfikują (np. przyjaciół, znajomych, społeczności).

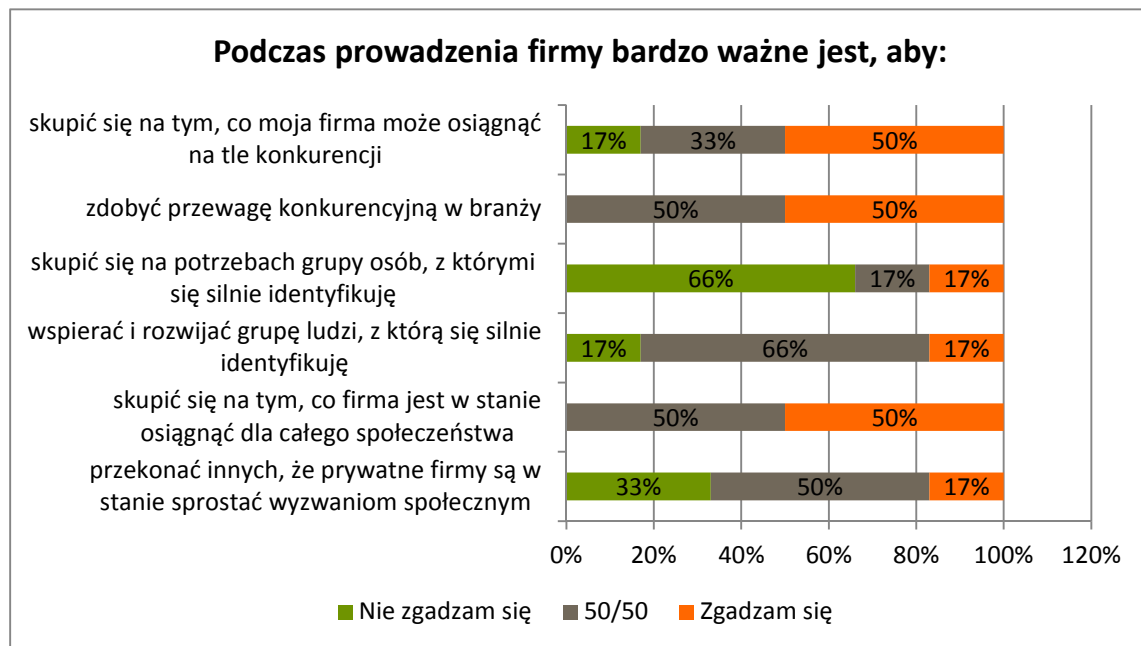
Wykres 58

Porównując odpowiedzi osób prowadzących własną działalność oraz studentów dopiero planujących założenie firmy widać znaczne rozbieżności w kwestii podejścia do tworzenia produktów/usług użytecznych dla grupy osób, z którymi identyfikują się założyciele oraz do działań prospołecznych. Są to obszary znacznie ważniejsze dla przyszłych przedsiębiorców (odpowiedzi te wybrało odpowiednio 72% i 64% badanych) niż dla studentów prowadzących już własną działalność (17% i 33%).

Wykres 59

Podczas prowadzenia firmy najważniejsze dla przedsiębiorców jest zdobycie przewagi konkurencyjnej we własnej branży oraz skupienie się na tym, co ich firma może osiągnąć na tle konkurencji i co jest w stanie osiągnąć dla całego społeczeństwa.

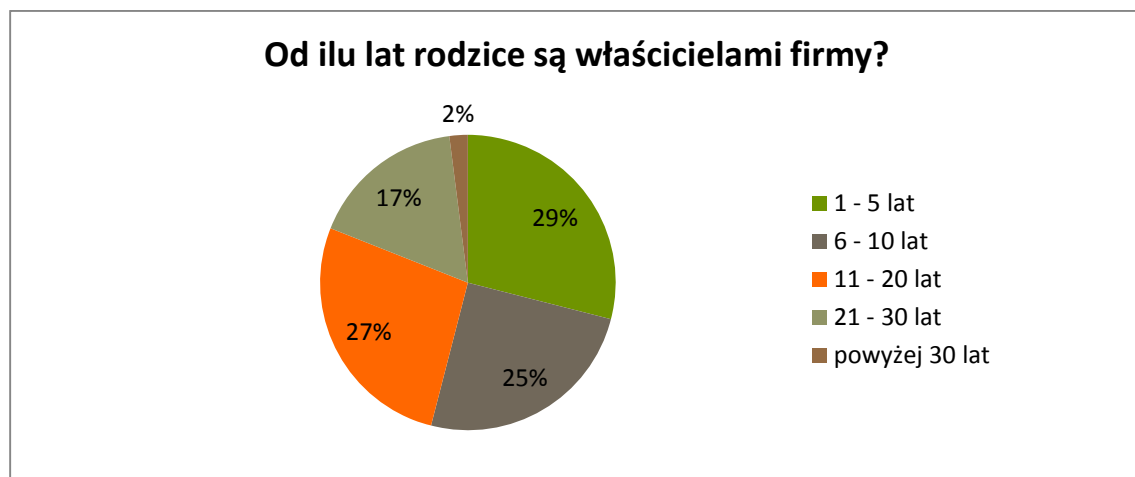

Wykres 60

FIRMA RODZICÓW

Według danych otrzymanych z realizacji badania wynika, że rodzice 13% ankietowanych prowadzą swoje własne firmy. W zdecydowanej większości (91%) jest to jedna firma, 9% ankietowanych odpowiedziało, że ich rodzice prowadzą dwie firmy.

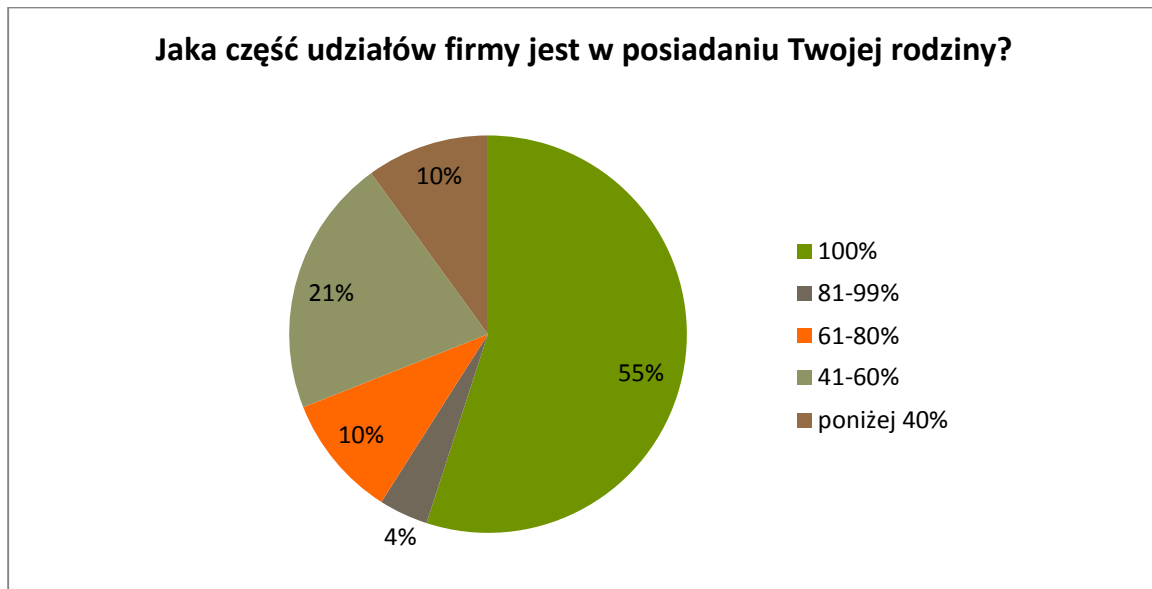
Większość firm prowadzonych przez rodziców ankietowanych to firmy istniejące na rynku krócej niż 20 lat (81%).

Wykres 61

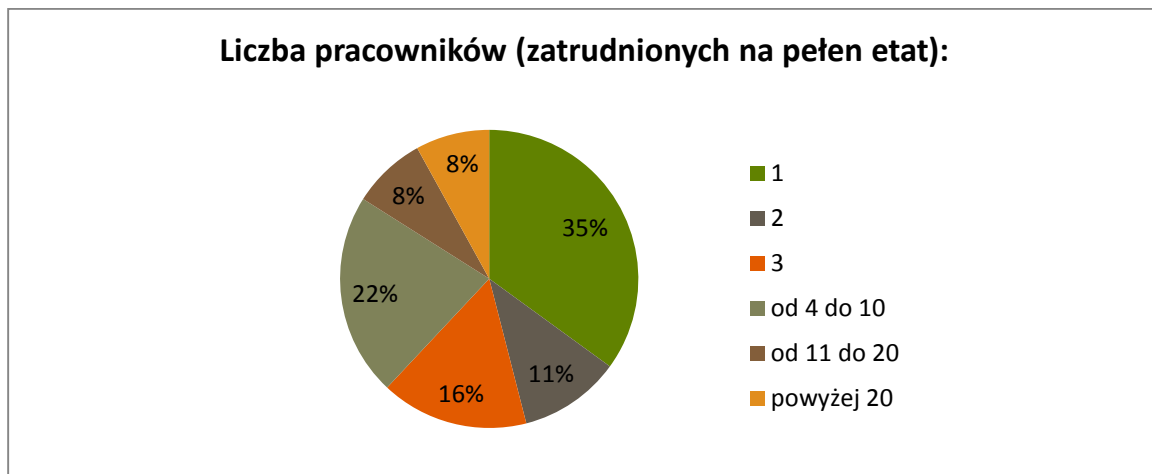
W 80% przypadków to ktoś z rodziny założył firmę, którą prowadzą rodzice ankietowanych. 96% badanych studentów uważa, że ich rodzice są aktywnie zaangażowani w prowadzenie przedsiębiorstwa. 72% rodziców, którzy posiadają firmy, jest również ich prezesami.

W ponad połowie przedsiębiorstw (55%) cały kapitał zakładowy znajduje się w rękach rodziny badanych.

Wykres 62

Większość firm to małe przedsiębiorstwa, zatrudniające od 1 do 3 pracowników (62% wszystkich firm).

Wykres 63

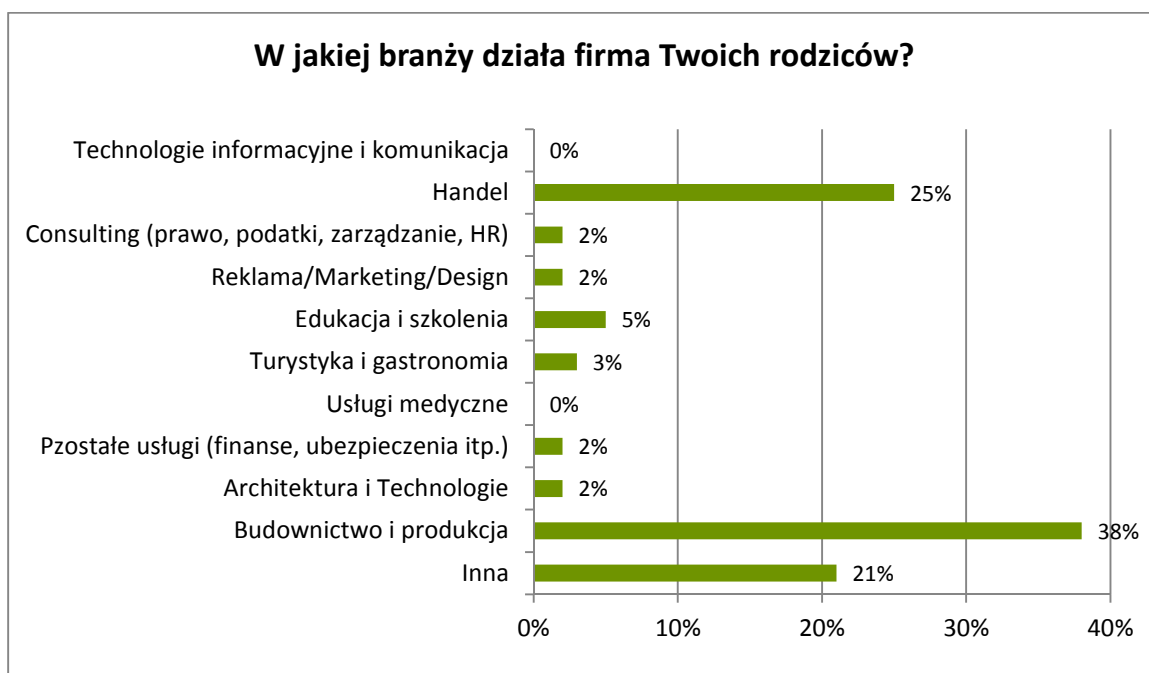
Ankietowani studenci są właścicielami średnio 10% udziałów firm prowadzonych przez rodziców, przy czym większość badanych (65%) nie posiada żadnych udziałów w przedsiębiorstwie.

Ponad połowa studentów (52%) pracowała już lub nadal pracuje w firmie swoich rodziców, zdecydowana większość z nich (87%) jeszcze przed osiągnięciem pełnoletności. Studenci przepracowali w przedsiębiorstwie swoich rodziców średnio 24 miesiące.

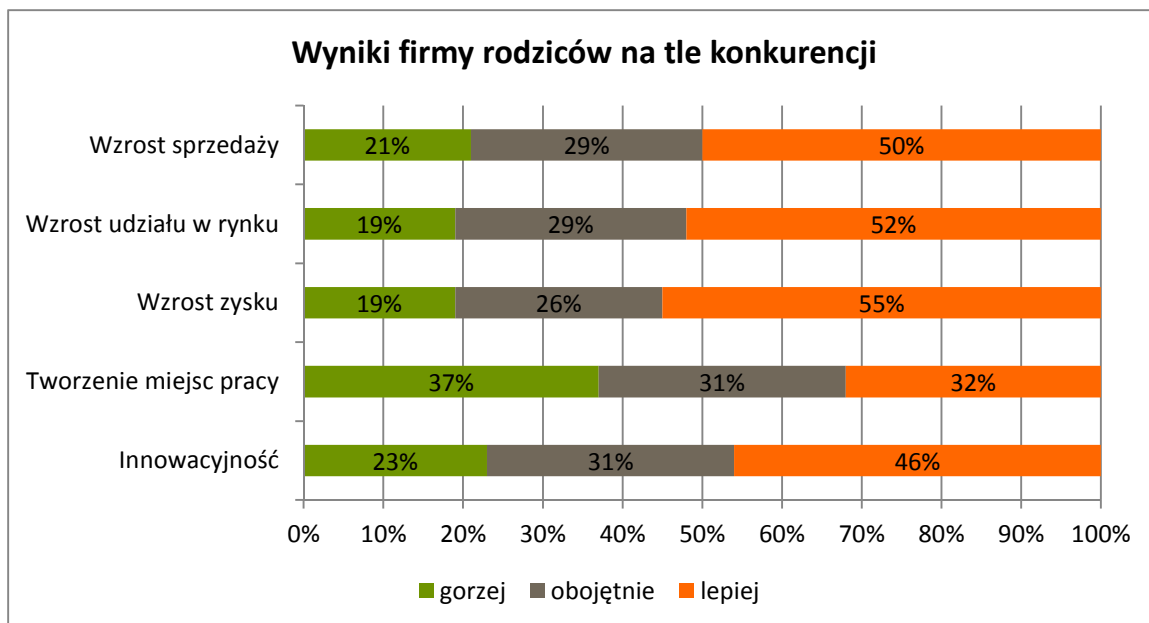
Wykres 64

Firmy rodziców ankietowanych studentów działają głównie w obszarach: budownictwo i produkcja (38%) oraz handel (25%). 21% badanych jako obszar działalności gospodarczej podało odpowiedź: „Inne”, przy czym połowa z nich bardziej szczegółowo opisała branżę, w której działa firma rodziców (np. motoryzacja, mechanika samochodowa, produkcja zwierzęca, transport).

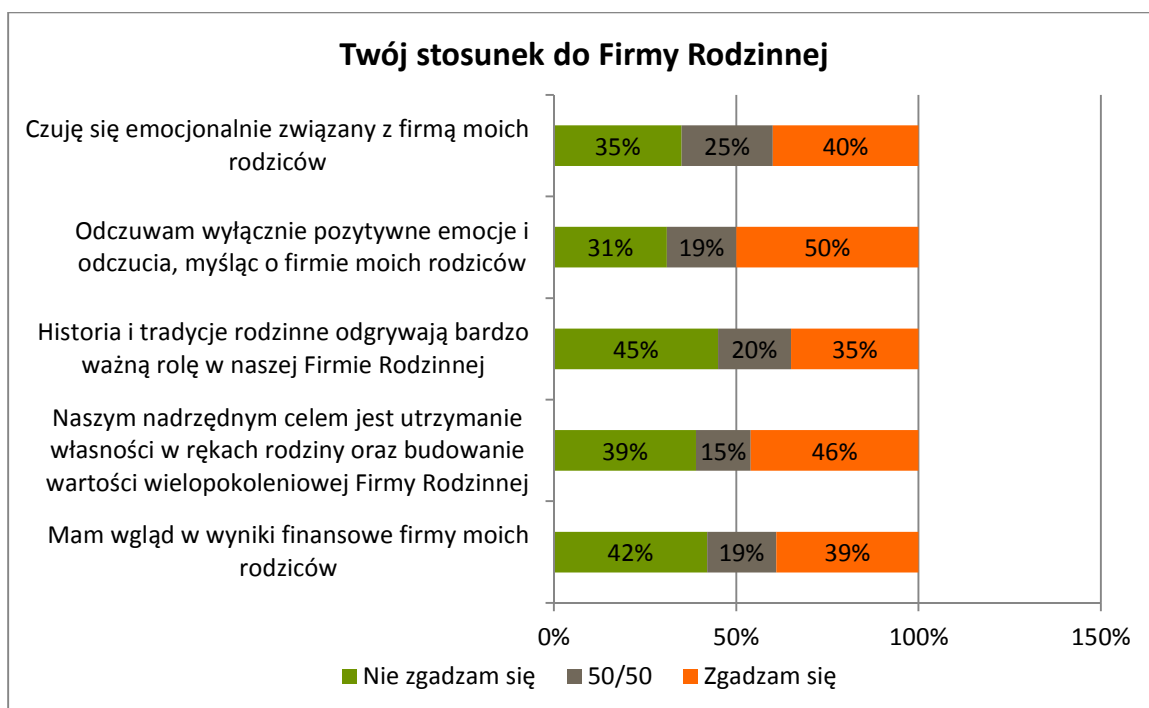
Wykres 65

Ponad połowa studentów biorących udział w badaniu oceniła, że firma ich rodziców osiąga lepsze wyniki na tle konkurencji w aspekcie wzrostu zysku (55%) oraz wzrostu udziału w rynku (52%). Połowa badanych pozytywnie oceniła również konkurencyjność rodzinnego przedsiębiorstwa biorąc pod uwagę aspekt wzrostu sprzedaży.

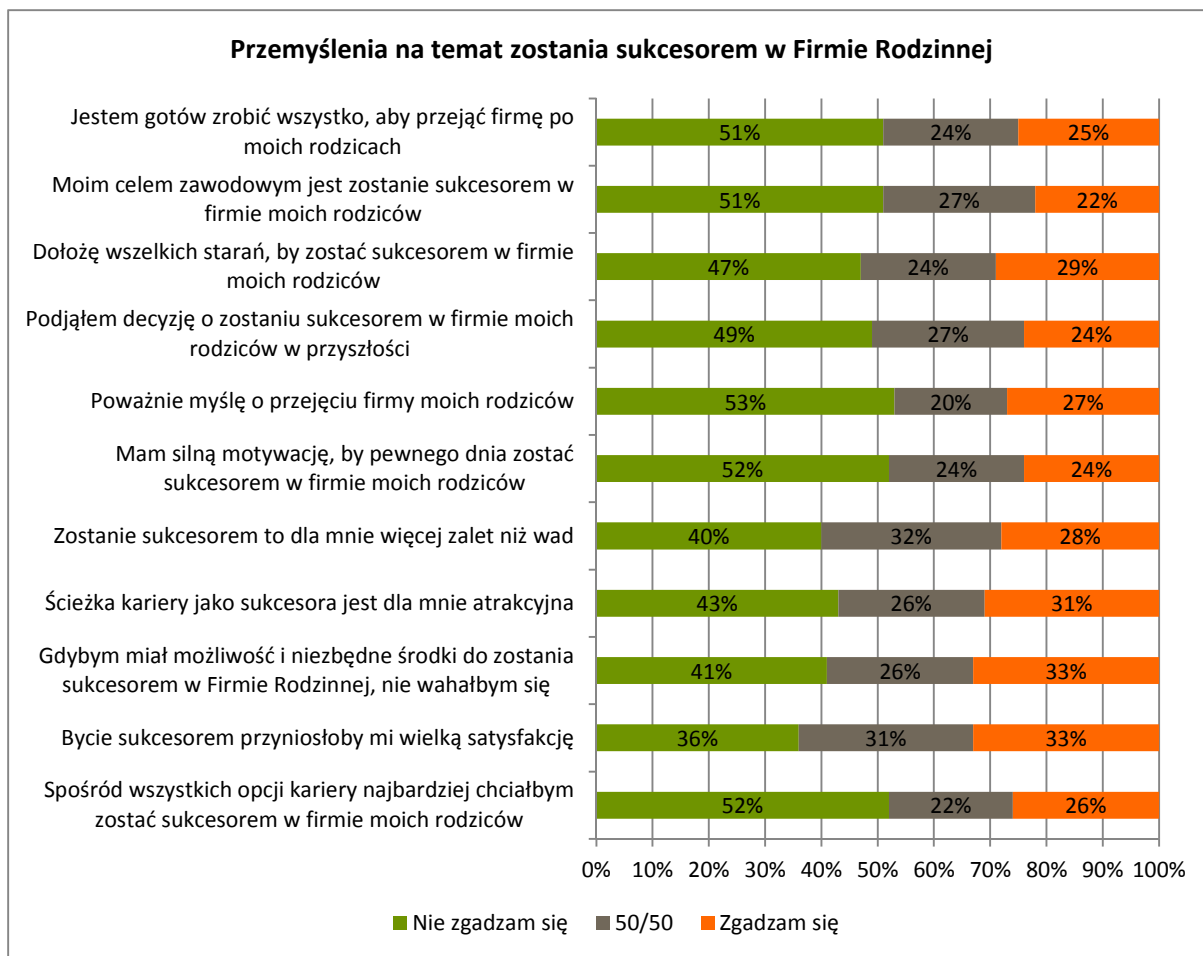
Wykres 66

40% ankietowanych czuje się emocjonalnie związana z firmą swoich rodziców, a połowa badanych odczuwa wyłącznie pozytywne emocje i odczucia, myśląc o przedsiębiorstwie rodziców.

Wykres 67

Zdecydowana większość studentów nie jest zainteresowana przejęciem firmy swoich rodziców; 22% badanych zadeklarowało, że ich celem zawodowym jest zostanie sukcesorem w firmie rodziców. Wyniki badania są porównywalne z wynikami opublikowanymi w raporcie krajowym.

Wykres 68

Na pytania dotyczące procesu sukcesji, czyli: „Czy twoi rodzice zachowają udziały w firmie po przekazaniu władzy?” oraz „W przeciągu ilu lat może odbyć się sukcesja” 95% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi. Według pozostałych badanych sukcesja może nastąpić średnio w ciągu 6 lat i ich rodzice zachowują średnio 37% udziałów w firmie. Na pytanie: „Zakładając, że twoi rodzice gotowi byłiby sprzedać firmę osobie zewnętrznej za kwotę 100 jednostek, to ile ty musiałbyś za nią zapłacić, aby ją kupić” nie odpowiedział żaden z ankietowanych studentów.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 2% badanych studentów PWSZ brało udział w poprzedniej edycji badania GUESSS wiosną 2011 roku.